

Kommunernas socialtjänst k.f.

BOKSLUT 2022

Innehåll

1. VERKSAMHETSBERÄTTELSE.....	1
1.1. Allmänt	1
1.1.1. Grunden för verksamheten	1
1.1.2. Strategiska mål	2
1.2. Förbundsdirektörens översikt	3
1.3. Förbundets förvaltning	5
1.3.1. Förbundsstämman.....	5
1.3.2. Förbundsstyrelsen	5
1.3.3. Ledningsgrupp	6
1.4. Allmän ekonomisk utveckling	7
1.4.1. Den åländska ekonomin	7
1.4.2. Ålands befolkning	8
Preliminära uppgifter för 2022.....	8
Åldersstruktur 31.12.2021.....	8
1.4.3. Kommunernas budget 2023	9
1.5. Väsentliga förändringar i förbundets verksamhet och ekonomi	11
1.5.1. Ny verksamhet.....	11
1.5.2. Verksamhetsintäkter	11
Övriga försäljningsintäkter	11
Avgiftsintäkter	11
Understöd och bidrag.....	11
Övriga verksamhetsintäkter	11
1.5.3. Verksamhetskostnader.....	12
1.5.4. Investeringar.....	13
1.5.5. Likviditet och finansiering.....	13
1.5.6. Väsentliga händelser efter verksamhetsårets slut	13
1.6. Förbundets personal	14
1.6.1. Antal anställda	14
1.6.2. Friskvård och hälsa	15
1.6.3. Utbildning	16
1.7. Kvalitet	17
1.8. Uppskattning av den sannolika kommande utvecklingen	18
1.8.1. Ny organisation och lagstiftning.....	18
1.8.2. Omvärldsfaktorer	18

1.8.3.	Nya verksamheter, budget och ekonomiplan	18
1.8.4.	Rättegångar och tvister	19
1.9.	Intern kontroll och riskhantering	20
1.9.1.	Syfte.....	20
1.9.2.	Byggstenar	20
	En stabil organisation	21
	Riskanalys	21
	Riskhantering.....	22
	Uppföljning.....	22
1.9.3.	Roller och ansvar	23
1.9.4.	Allmän redogörelse	24
1.10.	Ekonomisk översikt.....	25
1.10.1.	Räkenskapsperiodens resultat	25
1.10.2.	Finansieringsanalys.....	26
1.10.3.	Balansräkning	27
1.10.4.	Totala inkomster och utgifter.....	30
2.	BUDGETUTFALL	31
2.1.	Ekonomiska styrprinciper	31
2.2.	Driftsekonomidelens utfall.....	32
2.2.1.	Organisationsstöd.....	32
	Verksamhetsområde och verksamhetsidé	32
	Målsättningar och måluppfyllelse	32
	Ekonomiskt utfall.....	34
2.2.2.	Tidigt stöd för barn och familj	35
	Verksamhetsområde och verksamhetsidé	35
	Målsättningar och måluppfyllelse	36
	Ekonomiskt utfall.....	37
	Nyckeltal	38
2.2.3.	Barnskydd	39
	Verksamhetsområde och verksamhetsidé	39
	Målsättningar och måluppfyllelse	39
	Ekonomiskt utfall.....	40
	Nyckeltal	41
2.2.4.	Vuxensocialarbete	42
	Verksamhetsområde och verksamhetsidé	42

Målsättningar och måluppfyllelse	43
Ekonomiskt utfall.....	45
Nyckeltal	47
2.2.5. Funktionservice och sysselsättning.....	48
Verksamhetsområde och verksamhetsidé	48
Målsättningar och måluppfyllelse	49
Ekonomiskt utfall.....	53
Nyckeltal	55
2.3. Resultaträkningsdelens utfall.....	56
2.4. Investeringsdelens utfall	57
2.4.1. Förvaltningen.....	58
Målsättningar	58
Måluppfyllelse	58
2.4.2. Boendeservice och dagverksamhet.....	59
Målsättningar	59
Måluppfyllelse	59
2.4.3. Åkersvängen (Byggnadsår 2003 (lilla sidan), 2011 (stora sidan)).....	60
Målsättningar	60
Måluppfyllelse	60
2.4.4. Tistelgränd (Byggnadsår 2003).....	61
Målsättningar	61
Måluppfyllelse	61
2.4.5. Smedjegränd (Solkulla) (Byggnadsår 2005).....	61
Målsättningar	61
Måluppfyllelse	61
2.4.6. Blåbärsstigen (Byggnadsår 1992)	61
Målsättningar	61
Måluppfyllelse	62
2.4.7. Svedgränd (Byggnadsår 1984, totalrenoverades 2001)	62
Målsättningar	62
Måluppfyllelse	62
2.4.8. Maskrosen (Byggnadsår 2016)	62
Målsättningar	62
Måluppfyllelse	62
2.5. Finansieringsdelens utfall.....	63

3.	BOKSLUT	64
3.1.	Resultaträkning	64
3.2.	Finansieringsanalys	65
3.3.	Balansräkning	66
3.4.	Noter till bokslutet	68
3.4.1.	Redovisningsprinciper	68
3.4.2.	Intäkter från kommunerna	68
3.4.3.	Personal	70
3.4.4.	Specifikation av köpta tjänster	71
3.4.5.	Arvoden till revisorerna	71
3.4.6.	Avskrivningsplan	72
3.4.7.	Avskrivningar	72
3.4.8.	Immateriella och materiella tillgångar	73
3.4.9.	Placeringar	73
3.4.10.	Kortfristiga fordringar	74
3.4.11.	Eget kapital	74
3.4.12.	Avskrivningsdifferens	75
3.4.13.	Avsättningar	75
3.4.14.	Förvaltad kapital	76
	Donationsfondernas kapital	76
	Övrigt förvaltad kapital	76
3.4.15.	Långfristigt främmande kapital som förfaller senare än efter 5 år	76
3.4.16.	Kortfristigt främmande kapital	77
3.4.17.	Ansvarförbindelser och övriga arrangemang utanför balansräkningen	77
	Kreditlimit	77
	Återbetalningsansvar gällande mervärdesskatt	78
	Hyresansvar och andra avtalsrättsliga ansvar	79
	Rättegångar och tvister	79
3.4.18.	Transaktioner med intressenter	80
3.5.	Förteckningar och redogörelser	81
3.5.1.	Förteckning över bokföringsböcker	81
3.5.2.	Redogörelse av förvaring av bokföringsböcker	81
3.6.	Underskrifter	82
3.6.1.	Styrelsens och förbundsdirektörens underskrifter	82
3.6.2.	Revisorspåteckning	83

1. VERKSAMHETSBERÄTTELSE

1.1. Allmänt

1.1.1. Grunden för verksamheten

Kommunalförbundets verksamhet omfattar all den socialvård som enligt lag ankommer kommunerna i enlighet med 1 § LL om kommunalt samordnad socialtjänst (ÅFS 2016:2) och utgör ett för landskapet Åland gemensamt socialvårdsområde i enlighet med 3 § 1 mom nämnda lag.

I enlighet med grundavtalet ska förbundet främja invånarnas hälsa och välfärd och säkerställa att de socialvårdstjänster som var och en har rätt till finns att tillgå för samtliga invånare i socialvårdsområdet. Främjandet av invånarnas hälsa och välfärd och verkställandet av kommunalförbundets verksamhet sker i samarbete med kommuner och andra myndigheter. Vidare ska verksamheten sträva efter en likvärdig service i alla medlemskommuner, en effektiv användning av resurserna, en samlad kompetens och hög specialisering inom personalen, en hög integritet, en stark anonymitet och ett gott rättsskydd.

Det grundläggande uppdraget för socialvården är att upprätthålla individens funktionsförmåga så att alla har möjlighet att fungera som fullvärdiga medlemmar i samhället.

Socialarbete är sådan ledning, rådgivning och utredning av sociala problem som handhas av yrkesutbildad personal inom socialvården samt andra stödåtgärder som upprätthåller och främjar individen och familjens trygghet och förmåga att komma tillrätta samt samfunds funktionsförmåga.

Enligt socialvårdslagen som trädde i kraft 1.1.2021 (ÅFS 2020:12) ska välfärden bland annat främjas av rådgivning och handledning och strukturellt socialt arbete. Det strukturella sociala arbetet innebär produktion av information, målinriktade åtgärder samt införlivande av sakkunskapen inom socialvården i annan offentlig verksamhet. De kommunala myndigheterna ska i samarbete med landskapsmyndigheterna ge akt på och främja välfärden hos personer som behöver särskilt stöd samt avhjälpa missförhållanden och förebygga uppkomsten av dem och stödja barn och unga genom att avhjälpa missförhållanden i uppväxtförhållandena och förebygga uppkomsten av missförhållanden.

Socialvårdslagen definierar dels stödbehoven¹ och dels den socialservice som är tänkt att kunna möta stödbehoven: socialt arbete; social handledning; social rehabilitering; familjearbete, hemservice, hemvård; boendeservice; service på en institution; service som stöder rörlighet; alkohol- och drogarbete; förbyggande av psykisk ohälsa; rådgivning i uppfostrings- och familjefrågor; övervakning av umgänge mellan barn och förälder; ledighet för personer som vårdar en anhörig eller närstående; verksamhet i sysselsättnings syfte för personer med funktionsnedsättning; arbetsverksamhet för personer med funktionsnedsättning samt annan socialservice som är nödvändig för klientens välfärd och som tillgodoser de definierade stödbehoven.

¹ Socialservice ska ordnas 1) som stöd för att klara av det dagliga livet, 2) till följd av stödbehov med anknytning till boende, 3) till följd av behov av ekonomiskt stöd, 4) för att förhindra marginalisering och främja delaktighet, 5) till följd av stödbehov på grund av närstående- och familjevåld samt annat våld eller annan illabehandling, 6) till följd av stödbehov i anslutning till akuta krissituationer, 7) för att stödja en balanserad utveckling och välfärd hos barn, 8) till följd av stödbehov på grund av missbruk av berusningsmedel, psykisk ohälsa, annan sjukdom, skada eller åldrande, 9) till följd av stödbehov med anknytning till fysisk, psykisk, social eller kognitiv funktionsförmåga, 10) för att stödja anhöriga och närstående till personer som behöver stöd.

1.1.2. Strategiska mål

Förbundet ser att det finns fyra grundläggande värden som fungerar som avgörande stöd i förverkligandet av hur uppdraget att upprätthålla individers funktionsförmåga utförs. De strategier, policys, riktlinjer och rutiner som antas inom förbundet ska ta avstamp i dessa värden. Verksamhetsområdena ska inom sina uppdrag bryta ner värdena i mer konkreta handlingar och beteenden.

Kompetens

Kompetensen är en del av förbundets arbetstagarperspektiv. Det är avgörande för verksamheten att vi kan knyta till oss behörig personal och fortlöpande fortbilda för att upprätthålla kunskaper och få nya färdigheter. Förbundet är också en kunskapsgenererande verksamhet, klientarbetet ska fungera som underlag för alla myndigheters förebyggande arbete inom det sociala området.

Smidighet

Smidighet ska förstås både från arbetsgivar- och klientperspektiv. Vårt uppdrag är att underlätta processer och system, så att processerna underlättar sakkunnigarbetet inom förbundet. Den här ansatsen om smidighet underlättar också för klienterna, fungerande interna system och en klar rollfördelning bidrar positivt till klientrelationerna. En smidig samverkan mellan de myndigheter som arbetar för en och samma individs funktionsförmåga är också prioriterad.

Trygghet

Trygghet är en del av upprätthållandet av individers funktionsförmåga. Dels ska samhället ha ett grundläggande förtroende för organisationen. Den centrala tanken är att alla någon gång i livet kan komma att vara beroende av utomstående hjälp, tröskeln för att ta kontakt ska också vara låg. Dels ska klienten som individ uppleva att beviljade insatser stärker den egna funktionsförmågan.

Förebyggande

Den nya socialvårdslagen ställer högre krav på det förebyggande arbetet inom socialvården. Syftet är att undvika mänskligt lidande och kostsamma åtgärder i ett senare skede. Inom KST har verksamhetsområdet Tidigt stöd för barn och familj en tydlig roll i det förebyggande arbetet.

1.2. Förbundsdirektörens översikt

Brukarråd och samverkan med intresseorganisationer

Rekryteringen av medlemmar till ett brukarråd påbörjades under året. Bildandet av ett brukarråd syftar till att öka delaktigheten för klienter och stärka kvaliteten på servicen. Flera av klientgrupperna företräds idag i olika sammanhang av intresseorganisationer. KST behöver också hitta en tydligare samverkan med dessa organisationer, så att det finns ett naturligt forum för dem att föra fram tankar och synpunkter på vår verksamhet.

Boendeplatser

Trots att KST har öppnat ett boende inom Oasen boende- och vårdcenter för klienter under 65 år med olika typer av funktionshinder och sjukdomar (ej specialomsorg) samt ett boende på Mariegatan med boendeplatser inom specialomsorg är det fortfarande klienter som står i kö till en boendeplats.

Personalsituationen och åtgärder kopplade till detta

Rekrytering av socialarbetare och närvårdare har fortsättningsvis visat sig vara svår. Det är särskilt utmanande att rekrytera vikarier men även ordinarie tjänster har blivit obesatta under året. Det råder inte bara brist på socialarbetare på Åland utan i större delen av Finland. Arbetet är komplext och innebär en hög arbetsbelastning, men KST har en otroligt kompetent personal med hög arbetsmoral som vi måste värna om. Det är av största vikt att vi är lyhörda och skapar de förutsättningar som behövs för att personalen ska kunna göra ett bra arbete.

KST behöver vara konkurrenskraftiga i lön och anställningsvillkor. KST begränsas till viss del av skillnader i kollektivavtalen mellan landskapet och kommunerna, där medarbetare med lång arbetserfarenhet inte belönas i samma utsträckning inom kommunsektorn som på landskapsnivå.

I början av året utarbetades ett system för individuella lönetillägg. Syftet med individuella tillägg är att anställda ska få mer motivation i sitt arbete då man kan påverka lönen med sin arbetsprestation och arbetsgivaren får bättre möjligheter att styra arbetet i önskad riktning.

I hopp om att kunna attrahera potentiella medarbetare beslöt KST under året att gå in för riktade åtgärder under tre år (2023–2025). Anställda i en befattning som kräver yrkesrättigheter inom socialvården kan på anhållan beviljas arbets-/tjänstledighet med lön upp till fyra dagar per halvår för behörighetsgivande studier. Anställda i en befattning som kräver yrkesrättigheter inom socialvården har även möjlighet att på anhållan få ersättning för 50 procent av avgiften för legitimering och registrering av skyddad yrkesbeteckning. Detta förutsätter att den anställda fortsätter sin anställning inom KST i minst 1 år efter registreringen. Om anställningen avslutas tidigare på den anställdas initiativ ska avgiften återbetalas till KST. Befintliga anställda som erhållit yrkesrättigheter efter att KST bildades 1.1.2021 kan ansöka om denna ersättning retroaktivt.

KST har under året deltagit i rekryteringsmässor och försöker utöka samarbetet med skolor både vad gäller marknadsföring och praktikplatser i syfte att locka studeranden och skapa en större synlighet för KST som arbetsgivare.

IT

KST genomförde under året en komplett IT-migrering, inklusive drift och support, till ny leverantör. I samband med migreringen uppgraderades även ekonomisystemet och den nya versionen togs i bruk i november. Under 2022 lanserades och implementerades även ett intranät i organisationen.

Ett stort tack till personal, styrelse och stämma för allt arbete och engagemang under år 2022.

Mariehamn den 17 mars 2023

Katarina Dahlman
Förbundsdirektör

1.3. Förbundets förvaltning

1.3.1. Förbundsstämman

Förbundsstämman utgör förbundets högsta beslutande organ. På stämman deltar 16 ledamöter, en från varje medlemskommun. Vid stämman har varje kommun en röst per påbörjat femhundraåtal invånare i respektive kommun per 31.12 föregående år. Förbundsstämman är beslutsför då minst två tredjedelar av representanterna är närvarande och invånarantalet i de kommuner som är representerade uppgår till minst hälften av det sammanlagda invånarantalet i samtliga medlemskommuner. Beslut fattas med enkel majoritet såvida minst fyra kommuner omfattar beslutet.

Förbundsstämman ska godkänna förbundets budget och ekonomiplan samt förvaltningsstadga, välja ledamöter i förbundets organ samt revisorer, fatta beslut om grunderna för de förtroendevaldas ekonomiska förmåner och om godkännande av bokslut och ansvarsfrihet samt fastställa grunderna för förbundets avgifter, interna kontroll och riskhantering samt beräkning av avskrivningar. Övriga uppgifter beslutas av förbundsstyrelsen.

Förbundsstämma ska hållas två gånger om året. Vid behov kan stämman sammankallas oftare. Extra förbundsstämma ska sammankallas när minst två medlemskommuner skriftligen så begär för behandling av ett visst ärende. Under 2022 sammanträdde förbundsstämman tre gånger.

1.3.2. Förbundsstyrelsen

Förbundsstyrelsen leder förbundet och dess förvaltning samt bevakar förbundets intressen och representerar förbundet. Förbundets förvaltning, ekonomi och övrig verksamhet leds av förbundsdirektören under styrelsens övervakning.

Styrelsen utses av förbundsstämman för två år i taget och består av sju medlemmar med personliga ersättare. Bland styrelsemedlemmarna utses styrelsens ordförande och viceordförande av förbundsstämman. Styrelsemedlemmarna ska innehå antingen fullmäktige- eller styrelseplats eller vara ledande tjänstemän i medlemskommunerna. Styrelseplatserna utses på förslag av medlemskommunerna, så att Mariehamn stad föreslår två platser, södra Åland två, norra Åland två och skärgården en plats.

Vid förbundsstämman den 28 januari 2022 återvaldes styrelsen för 2022–2023 enligt följande:

Ordinarie medlem		Ersättare
Runar Karlsson	Ordförande	Ewa Danielsson
Katrin Sjögren	Vice ordförande	Anna Holmström
Gun-Mari Lindholm		Johan Rothberg
Roger Jansson		Henrik Löthman
Ida Eklund		Andreas Johansson
Susann Fagerström		Niklas Danielsson
Christian Dreyer		Julia Lindfors

Under 2022 sammanträdde förbundsstyrelsen 18 gånger.

1.3.3. Ledningsgrupp

Förbundets ledningsgrupp utses och leds av förbundsdirektören. Förbundsdirektören utser sekreterare för gruppen. Ledningsgruppen ska säkerställa att verksamheten och processerna inom förbundet samordnas och ta initiativ till utvecklande åtgärder.

Ledningsgruppen har under året haft följande sammansättning:

Katarina Dahlman	Förbundsdirektör
Andrea Björnhuvud	Områdeschef, funktionsservice och sysselsättning
Mikaela Brandt	Områdeschef, vuxensocialarbete
Paulina Eklund	Områdeschef, barnskydd
Jimmy Hellgren	Kvalitets- och metodchef
Sarah Holmberg	Personalchef
Susann Peltonen	Områdeschef, tidigt stöd för barn och familj
Jenny Tildeman	Ekonomichef

Kanslissekreterare Åsa Andersson har fungerat som ledningsgruppens sekreterare.

1.4. Allmän ekonomisk utveckling

(Källa: Ålands statistik- och utredningsbyrå (ÅSUB))

1.4.1. Den åländska ekonomin

Den åländska ekonomin är direkt och indirekt beroende av förändringar i den internationella omgivningen, i synnerhet av utvecklingen i Finland och Sverige samt förändringar i oljepriset.

Konjunkturinstitutet konstaterade i december att den höga inflationen och stigande räntorna driver den svenska ekonomin in i en lågkonjunktur. Svenska hushåll har en hög belåningsgrad och korta räntebindningstider, vilket gör dem mer räntekänsliga än hushåll i andra länder. De reala disponibla inkomsterna minskar också både under 2022 och 2023. Av dessa skäl väntas de svenska hushållen dra ner på konsumtionen under den kommande vintern och våren. Finlands bank konstaterar att Finland hade god ekonomisk tillväxt i början av 2022 som dock stagnerade på grund av Rysslands anfallskrig mot Ukraina. Finlands ekonomi väntas nu gå in i en mild recession 2023. Hög inflation och krympande köpkraft leder till att hushållens konsumtion minskar under åren framöver. En försämrad köpkraft i kombination med stigande räntor pressar framför allt skuldsatta hushåll, som kan bli tvungna att skära ner sin konsumtion betydligt.

De åländska hushållens förtroendeindikator var tydligt negativ både under våren och hösten 2022. Förtroendeindikatorn i både Sverige och Finland störtade i samband med Rysslands anfallskrig och förtroendet sjönk så gott som under hela året. Båda länders förtroendeindikator låg långt under det egna tioårsmedelvärdet under merparten av året.

Pandemin innebar en mycket låg inflation i Finland och inflationen på årsnivå under 2020 var 0,3 procent. Inflationen tilltog sedan under merparten av 2021 och konsumentpriserna steg med i genomsnitt 2,2 procent under året. Inflationen fortsatte att kraftigt accelerera under 2022, främst på grund av stigande energipriser. Årsmedeltalet för inflationen i Finland blev 7,1 procent. Prisutvecklingen på Åland följer vanligtvis utvecklingen för Finland som helhet. Även på Åland steg inflationen kraftigt under det senaste året (2022). Under hösten steg inflationen kraftigt, vilket främst var en följd av ytterligare höjningar av energipriser. Konsumentprisindexet för Åland steg i genomsnitt med 6,6 procent under år 2022. Högre priser inom huvudgrupperna bostäder, vatten, elektricitet, gas och övriga bränslen inverkade mest på uppgången (med i genomsnitt 2,5 procentenheter uppåt), medan lägre priser inom huvudgruppen hälsovård motverkade uppgången marginellt.

År 2020 sköt arbetslösheten i höjden på grund av coronapandemin. Det genomsnittliga relativa arbetslöshetsstalet för 2020 blev 9,5 procent, vilket är den högsta årsnoteringen sedan arbetslöshetsgraden började mätas för Åland. Under 2021 minskade arbetslösheten och det årsvisa medeltalet för 2021 var 6,8 procent. Återhämtningen på den åländska arbetsmarknaden fortsatte under 2022. Det relativa arbetslöshetsstalet var under år 2022 i genomsnitt 4,5 procent. Utvecklingen av ungdomsarbetslösheten har under 2022 i stort sett följt den allmänna utvecklingen på arbetsmarknaden. Ungdomsarbetslösheten nådde ner till nivåerna före pandemin under sommaren men steg sedan något mot slutet av året. Årsnoteringen för 2022 blev 5,9 procent. År 2022 minskade både arbetslösheten och andelen långtidsarbetslösa. Trots detta utgjordes fortfarande nära hälften av det genomsnittliga arbetslöshetsstalet för 2022 av långtidsarbetslösa. Lediga jobb i förhållande till arbetskraften (vakansgraden) ökade mellan 2021 och 2022.

Under de tre första kvartalen 2022 startades färre företag än under motsvarande period år 2021. Antalet konkurser minskade något under 2022 (hela året) jämfört med året innan, men antalet anställda som berördes av konkurser var något högre.

Enligt preliminära uppgifter var den årliga tillväxten av omsättningen i det privata näringslivet år 2022 cirka 21 procent. Tillväxten var som starkast inom branscherna transport samt vatten och el. Preliminärt ökade lönesumman i det privata näringslivet med 13 procent från nivån 2021. Turismens omsättning ökade preliminärt med 43 procent från 2021. Lönesumman inom turismsektorn växte i sin tur med en fjärdedel från 2021 enligt preliminära uppgifter.

Nollränteläget i Europa, som varat i sex års tid, fick ett avslut under 2022. Den europeiska centralbanken (ECB) höjde styrräntan vid ett flertal tillfällen under året för att stävja inflationen. 12 månaders Euribor (Euribor 12) steg under våren över nollstrecket och tilltog under årets gång. I december 2022 var månadsgenomsnittet för Euribor 12 cirka tre procent. De flesta bolån i Finland är kopplade till denna ränta.

Råoljepriset (Brent) steg kraftigt under årets första halva men sjönk under andra halvan. Priset var cirka 81 USD per fat i slutet av året (cirka 74 USD per fat i slutet av 2021).

1.4.2. Ålands befolkning

Preliminära uppgifter för 2022

Den preliminära siffran för Ålands invånartal 31 december 2022 är 30 422 personer. Ålands befolkning ökade således med 78 personer 2022. Detta är betydligt lägre än 2000-talets genomsnitt som är drygt 200 personer per år. Orsaker till den svaga ökningen är ett lågt antal födda och många avlidna i kombination med att flyttningsöverskottet var litet i förhållande till både Finland och Sverige. Folkmängden ökade 2022 enbart tack vare flyttningen som visade ett överskott på 133 personer. Detta var ett femtiotal personer färre än såväl 2021 års siffra som 2000-talets genomsnitt.

Staden fick en befolkningstillväxt på drygt 40 personer, ungefär lika många som 2021. Jomalas folkökning blev drygt 100 personer. Också Eckerö, Hammarland och Geta fick flera invånare. På grund av minskning i flera andra kommuner, framför allt i Finström, växte dock landsbygden sammanlagt med endast knappt 50 personer under 2022. Denna ökning berodde helt på flyttningsöverskott, eftersom de nyfödda på landsbygden totalt var lika många som de avlidna. År 2021 var befolkningstillväxten på landsbygden närmare 200 personer. Trots att flyttningen gav ett överskott för skärgården totalt sett sjönk ändå invånarantalet med ett drygt tiotal på grund av att de avlidna var ett tjugotal flera än de nyfödda. Minskningen var lika stor som 2021.

Det föddes 245 barn under året, vilket är det lägsta antalet sedan 1920, det vill säga den period som täcks av statistiken. Den tidigare lägsta noteringen var 247 födda år 1977. Antalet avlidna var däremot ovanligt stort under fjolåret, 297 personer, en siffra som har tangerats tre gånger och överstigits en gång de senaste 70 åren. Födelsenettot som är skillnaden mellan antalet födda och antalet avlidna blev därför negativt, minus 52 personer. Senast Åland hade ett födelseunderskott i den storleksordningen var 1929 då de födda var 49 färre än de avlidna.

Åldersstruktur 31.12.2021

Antalet personer på Åland som har fyllt 65 år ökade med 170 under 2021 genom att det fortsättningsvis är stora årskullar som uppnår pensionsålder. Tack vare ett flyttningsöverskott ökade också antalet invånare under 65 med närmare 50 personer. Befolkningens medelålder steg från 43,8 till 44 år.

Den del av befolkningen som är under 18 år blev 50 flera under året tack vare ett flyttningsöverskott i denna åldersgrupp. Invånarna i åldrarna 18–29 minskade med närmare 130, vilket delvis kan förklaras med att årskullarna i 30-årsåldern är betydligt större än årsklasserna i övre tonåren. De stora årskullarna som föddes i slutet av 1980-talet och början av 1990-talet ger således nu en tillväxt i

befolkningen över 30 år, men flyttningsöverskottet bidrar också till ökningen i dessa åldersgrupper. De som är 30–49 blev 65 flera under året, och åldersgruppen 50–64 år ökade nästan lika mycket. De som har fyllt 65 blev 170 flera och är nu första gången över 7 000. Huvuddelen av ökningen skedde i åldersgruppen 75–84 år.

Barn och ungdomar under 18 år utgör 20 procent av Ålands befolkning, vilket kan jämföras med 19 procent i Finland och 21 procent i Sverige. Andelen har varit svagt sjunkande sedan år 2000 då den låg runt 22 procent såväl på Åland som i Finland och Sverige. Invånarna mellan 18 och 64 utgör 57 procent, något mindre än i Finland och Sverige.

År 2000 var drygt 16 procent av ålänningarna 65 år eller äldre. Sedan dess har andelen ökat till 23 procent. Andelen har stigit mera i Finland och är nu nästan lika hög som på Åland. I Sverige, som låg på en högre nivå år 2000, har andelen äldre ökat långsammare och är nu klart lägre än på Åland och i Finland, eller 20 procent.

Sett i ett hundraårigt perspektiv har åldersstrukturen genomgått en dramatisk förändring. År 1920 var över 8 000 personer yngre än 20 år, vilket var 40 procent av Ålands då drygt 20 000 invånare. Trots en 50 procent större befolkning är antalet unga under 20 i dag mindre, nämligen 6 500 personer vilket är 22 procent av totalantalet. För 100 år sedan var 2 000 personer eller 10 procent av befolkningen 65 år eller äldre, vilket kan jämföras med dagens siffror: 7 000 personer och 23 procent.

År 1920 var bara 23 personer 90 år eller äldre, 19 kvinnor och 4 män. Av de drygt 300 som hade fyllt 90 vid utgången av 2021 var drygt 200 kvinnor och 100 män.

1.4.3. Kommunernas budget 2023

Jämfört med 2022 års budget (inklusive tilläggsbudget) förväntar sig kommunerna en ökning av verksamhetsintäkterna med 4,1 miljoner till 69,5 miljoner euro sammantaget. Under samma period förväntas verksamhetskostnaderna öka med 12,9 miljoner jämfört med 2022 till 227,9 miljoner. Av verksamhetskostnaderna utgör personalutgifterna den största andelen och uppgår till 44 procent. För 2023 beräknas personalutgifterna bli 8,8 miljoner högre än i 2021 års bokslut.

De sammanlagda skatteintäkterna beräknas uppgå till nästan 128 miljoner, vilket är en ökning med 8,0 miljoner jämfört med bokslutet 2021. Jämför man med budgeten för 2022 är det en ökning med 8,7 miljoner euro. Sju kommuner, Brändö, Eckerö, Föglö, Geta, Kökar, Sottunga och Sund, budgeterar lägre skatteintäkter för 2023 jämfört med bokslutet 2021, alla övriga kommuner förväntar sig högre skatteintäkter.

Totalt sett förväntar sig kommunerna högre landskapsandelar jämfört med bokslutet 2021. En orsak till ökningen från bokslutet 2021 är att basbeloppet har justerats inför 2023 års landskapsandelar. Sammantaget budgeteras 40 miljoner euro i landskapsandelar, vilket är nästan sex miljoner mer än i 2021 års bokslut. Vid jämförelse med budgeten för 2022 är ökningen högre, nämligen sju miljoner euro.

Kommunernas sammanlagda årsbidrag beräknas till nästan tio miljoner, en minskning jämfört med bokslutet 2021 med fyra miljoner euro. Jämför man med budgeten (inklusive tilläggsbudget) för 2022 är det en ökning med drygt sex miljoner euro. Alla kommuner förutom Föglö, Geta, Kumlinge, Kökar, Lumparland och Vårdö förväntar sig ett positivt årsbidrag. Brändö, Jomala, Sottunga, Sund och Mariehamn har ett årsbidrag som är högre än avskrivningarna. Totalt beräknas årsbidraget utgöra 75 procent av avskrivningarna. Det sammanlagda resultatet för räkenskapsperioden 2023 budgeteras till -3,0 miljoner. I 2021 års bokslut var resultatet 2,5 miljoner euro. Alla kommuner utom Brändö, Jomala, Saltvik, Sottunga, Sund och Mariehamn förväntar sig ett minusresultat.

Inför 2023 budgeterar alla kommuner för investeringar. Totalt uppgår de planerade investeringarna till 14 miljoner euro, vilket är 1,1 miljoner mer än i 2021 års bokslut. Finansieringsandelar (från landskapet) täcker 1,0 miljoner och överlåtelseintäkter från investeringstillgångar uppgår till 0,7 miljoner euro. Således planeras nettoinvesteringsutgifterna uppgå till nästan 13 miljoner euro, som delvis finansieras med upplåning. Fyra kommuner räknar med att ta upp nya långfristiga lån på sammanlagt 2,5 miljoner euro under 2023. Planerade investeringsutgifter enligt ekonomiplanerna är 14,2 miljoner för 2024 och 14,1 miljoner för 2025.

Inkomstskattesatsen 2023 ligger i genomsnitt på 17,49 procent för hela Åland. Det innebär en minskning med 0,03 procentenheter jämfört med 2022 års skattesats då den var 17,52. Minskningen beror på att Eckerö tar ut 0,50 procentenheter lägre procentsats för 2023 och slutar på 18,50 procent i kommunalskatt och att Saltvik sänker sin kommunalskatteprocent med 0,25 procentenheter till 18,25 procent. De övriga åländska kommunerna har oförändrade inkomstskattesatser. Jomala har den lägsta skattesatsen på Åland, 16,50 procent, följt av Mariehamn med 17,00 procent. Kökar har den högsta skattesatsen med 19,75 följt av Finström, Lumparland och Sund med 19,50 procent.

Kumlinge, Sottunga och Mariehamn tar fortsättningsvis ut fastighetsskatt på stadigvarande bostad, skattesatsen är 0,20, 0,50 respektive 0,50 procent. För annan bostad tar samtliga kommuner ut 0,90 procent. Den allmänna skatteprocenten varierar mellan kommunerna. Brändö, Saltvik och Sottunga är de enda kommunerna som inte tar ut någon allmän skatteprocent.

1.5. Väsentliga förändringar i förbundets verksamhet och ekonomi

1.5.1. Ny verksamhet

Det finns ett stort behov inom KST av ESB-boende för klienter under 65 år med olika typer av funktionshinder och sjukdomar (inte specialomsorg). I mitten av oktober 2022 öppnade KST en egen ESB-enhet, Lagunen, i Oasens lokaler med fem permanenta platser och två korttidsplatser. Verksamhetens målgrupp är klienter i behov av permanenta boendeplatser på effektiverat serviceboende samt även klienter som behöver komma in för tillfälliga vistelser, till exempel i samband med avlastning eller efter vistelse på sjukhus (klinikfärdiga patienter). Genom ett eget ESB förväntas KST bättre kunna säkra behovet av boendeplatser för denna klientgrupp samtidigt som arbetsdryga moment kan undvikas. Det förväntas även en viss kostnadsinbesparing, då man vid egen produktion slipper administrativa påslag på kostnaden för boendeplatserna som annars skulle köpas in av primärkommuner, kommunalförbund och privata aktörer.

Avtalet med Oasen för KST ESB är på 3 år med möjlighet till förlängning. KST har initialt tillgång till 7 rum och från och med 1.1.2024 till 9 rum. För nyttjande av Oasens lokaler för KST ESB betalar KST inte en regelrätt hyra. I stället erlägger KST en grundavgift och en andel av Oasens avskrivningar, båda belopp baserade på antalet platser som KST har tillgång till på Oasen. Dessa kostnader har tagits upp som hyreskostnader.

1.5.2. Verksamhetsintäkter

Verksamhetsintäkterna exklusive kommunandelar blev totalt sett 22 tusen euro lägre än budgeterat.

Övriga försäljningsintäkter

Årets övriga försäljningsintäkter består huvudsakligen av ersättningar avseende integration. I bokslutet för 2021 och 2022 har hälften av kommunernas kalkylerade ersättningar upptagits som intäkter.

Under 2021 erhöll KST så kallad hemkommunersättning om 190 tusen euro, där en kommun på fastlandet hade betalningsansvar för en klient med personlig assistens. KST hade inga sådana intäktsposter under 2022.

Avgiftsintäkter

Som avgiftsintäkter redovisas de avgifter som fakturerats klienterna, exempelvis vård-, upphålle- och matavgifter. Här redovisas även barnskyddets intäkter och återkrav av utkomststöd.

Understöd och bidrag

Understöd och bidrag för 2022 avsåg ersättning från landskapsregeringen för skyddshem samt ersättning från FPA för företagshälsovård. För 2021 erhöles även bidrag för IT-projekt samt statsstöd för extra kostnader orsakade av pandemin.

Övriga verksamhetsintäkter

Övriga verksamhetsintäkter består huvudsakligen av hyresintäkter och ersättningar från ÅHS avseende andel av vissa klienters kostnader för boende utanför Åland. Ersättningarna från ÅHS var högre jämfört med föregående år.

1.5.3. Verksamhetskostnader

Verksamhetskostnaderna blev 18 tusen euro lägre än budgeterat.

Personalkostnaderna blev totalt 147 tusen euro lägre än budget efter omdisponeringar. Verksamhetsområdena tidigt stöd för barn och familj, barnskydd samt vuxensocialarbete har inte varit fullt bemannade under verksamhetsåret, vilket har gett en positiv budgetavvikelse. Arvodena för familjevård ligger över budget, medan stödpersonsarvoden ligger under budget. Lönekostnaderna för verksamhetsområdet funktionservice och sysselsättning blev högre än budget efter omdisponeringar, då kostnaderna för vikarier och tillfällig personal var högre än budgeterat, likaså arvoden för närståendevård. Därtill har personalkostnader för KST ESB för perioden aug-dec tillkommit som inte fanns med i den ursprungliga budgeten. Dessa kostnader motverkades av större ersättningar för sjuk- och olycksfallskostnader och föräldrapenning. Därutöver har KST:s semesterlöneskuld och övriga löneperiodiseringar ökat.

Totala kostnader för köp av tjänster blev 396 tusen euro högre än budget.

KST har ett fåtal klientärenden där diskussioner pågår med klienternas respektive hemkommuner om huruvida socialvårdslagen eller speciallagstiftning ska tillämpas för att fastställa betalningsansvaret för klienternas vårdkostnader. Per den 31.12.2022 uppgår de tvistiga kostnaderna till drygt 814 000 euro. I enlighet med försiktighetsprincipen har dessa poster kostnadsförts 2022 inom verksamhetsområdet funktionservice och sysselsättning.

Antalet vårddygn för barn placerade utom hemmet har sjunkit och därmed blev kostnaderna för köpta tjänster inom barnskyddet väsentligt lägre än budgeterat. Förbundsstyrelsen omdisponerade 400 tusen euro av barnskyddets ursprungliga anslag för köp av tjänster till köp av tjänster inom verksamhetsområdet funktionservice och sysselsättning, där kostnaderna för köp av tjänster slutade på 885 tusen euro över budget efter omdisponeringar. Kostnaderna för klienttransporter överskred den ursprungliga budgeten med 734 tusen euro. Även kostnaderna för personlig assistans och avlastning närståendevård låg över budgeterad nivå, medan kostnaderna för hemservice låg under budget tack vare en justering av timpriset för Mariehamns stad 2021. Kostnaderna för köp av tjänster inom verksamhetsområdet vuxensocialarbete blev 120 tusen euro lägre än budgeterat, främst tack vare lägre kostnader för missbrukarvård.

Kostnaderna för understöd blev 126 tusen euro lägre än budget efter omdisponeringar, främst tack vare att antalet utkomststödstagare har minskat under året. Förbundsstyrelsen omdisponerade 200 tusen euro av vuxensocialarbetets ursprungliga anslag för understöd till löner inom verksamhetsområdet funktionservice och sysselsättning.

Hyreskostnaderna blev 15 tusen euro högre än budgeterat. Budgeten byggde på ett antagande om lägre hyreskostnader tack vare en sammanslagning av dagverksamheter, vilket inte förverkligades under 2022. Därtill fanns inte den under året uppstartade verksamheten, KST ESB, i Oasens lokaler med i budgeten. KST har debiterats hyra för KST ESB för perioden 17.10-31.12.2022.

Kostnaderna för material, förnödenheter och varor blev lägre än budgeterat men nära utfallet för föregående år.

1.5.4. Investeringar

- Projekteringen av en nybyggnation av Svedgränd har inte kommit igång under verksamhetsåret.
- Projektet med renovering av Åkersvängens kök sköts framåt och medel omdisponerades till fastighetens ventilationsprojekt. Detta projekt kunde inte slutföras under 2022 på grund av försenad leveranstid.
- Byte av värmepump för Blåbärsstigen sköts framåt på grund av otillräckligt budgetanslag.
- En dryg tredjedel av anslaget för inköp av maskiner och inventarier användes till den nystartade ESB-enheten i Oasens lokaler.
- Flera av de planerade projekten inom förvaltningen har skjutits framåt och medel har omdisponerats till projektet med migrering till ny IT-miljö, uppgradering av ekonomisystemet samt inköp av IT-utrustning.

1.5.5. Likviditet och finansiering

Förbundets likviditet har varit god under hela verksamhetsåret och ingen nyupplåning har skett.

I enlighet med förbundsstämmans beslut § 19/3.12.2021 har fastigheten Svedgränd skrivits ned med det bokförda värdet om 339 220 euro mot grundkapitalet 2022, vilket är tillåtet enligt § 14 i förbundets grundavtal.

1.5.6. Väsentliga händelser efter verksamhetsårets slut

KST har ett fåtal klientärenden där diskussioner pågår med klienternas respektive hemkommuner om huruvida socialvårdslagen eller speciallagstiftning ska tillämpas för att fastställa betalningsansvaret för klienternas vårdkostnader. Per den 31.12.2022 uppgår de tvistiga kostnaderna till drygt 814 000 euro. I enlighet med försiktighetsprincipen har dessa poster kostnadsförts 2022. Av dessa har KST betalat drygt 34 000 euro. Resterande drygt 780 000 euro har tagits upp som en avsättning i balansräkningen per 31.12.2022.

I övrigt känner inte förbundsstyrelsen till några händelser efter verksamhetsårets slut som väsentligen skulle kunna påverka bokslutet för 2022 och budgeten för 2023.

1.6. Förbundets personal

1.6.1. Antal anställda

Variationerna i personalstyrkan under året och andelen deltidsarbetande är orsaker till att årsverken bättre beskriver personalresurserna än antalet anställda ett visst datum. Ett årsverke motsvarar ett års heltidsarbete. Antal budgeterade årsarbetare omfattar inte sjuk-, moderskaps- och semestervikarier. En uppskattad kostnad för vikarier togs upp som ett skilt anslag i lönebudgeten 2022. Antal årsverken innefattar samtliga avlönade anställningar under 2022. Antalet årsverken uppgick till sammanlagt 246,04 under 2022.

Cirka 70 procent av personalen inom Kommunernas socialtjänst k.f. arbetar i direkt klientarbete inom boende- och dagverksamhet samt personlig assistans. Många arbetar deltid, framför allt personer som är anställda i periodarbetstid samt personliga assistenter. Då det funnits utrymme för ökad personalvolym har den deltidsanställda personalen erbjudits utökad arbetstid.

Personal	Årsverken Utfall 2022	Årsverken Utfall 2021
Organisationsstöd		
Organisationsstöd	13,10	11,79
Totalt	13,10	11,79
Tidigt stöd		
Tidigt stöd för barn och familj	20,12	20,13
Totalt	20,12	20,13
Barnskydd		
Barnskydd	9,42	9,43
Tallbacken	7,41	6,46
Totalt	16,83	15,89
Vuxensocialarbete		
Vuxensocialarbete	8,34	7,69
Beroendemottagningen	3,75	3,34
Totalt	12,09	11,03
Funktionservice och sysselsättning		
Funktionservice och sysselsättning	14,60	11,33
Personlig assistans	16,44	15,34
Boendeservice	115,19	112,53
Daglig verksamhet	37,67	40,84
Totalt	183,90	180,04
Totalt	246,04	238,88

Av antalet årsverken utgjorde 208,32 kvinnor (84,7 procent) och 37,72 män (15,3 procent).

Antalet anställda uppgick till 291 personer per den 31.12.2022, varav 242 kvinnor och 49 män.

Antal anställda 31.12.2022	Kvinnor	Män	Totalt
Fast anställda	175	27	202
Visstidsanställda	67	22	89
Totalt	242	49	291

En person anges inte som visstidsanställd om denne vid sidan av den tidsbundna befattningen har ett ordinarie tjänste- eller arbetsavtalsförhållande.

1.6.2. Friskvård och hälsa

Förutom lagstadgad företagshälsovård erbjuds anställda inom KST även sjukvård på allmänläkarnivå, tillhandahållen av Cityläkarna Ab. I den lagstadgade företagshälsovården ingår arbetsplatsutredningar, besök hos företagshälsovårdare/-läkare för bevarande av arbetsförmåga och hälsoundersökningar (regelbundna hälsoundersökningar vart tredje år samt hälsoundersökningar för nyanställda). Sjukvård på allmänläkarnivå innefattar besök hos företagsläkare och företagshälsovårdare/sjukskötare samt begränsade laboratorie- och röntgenundersökningar som ordineras av läkare. Ingen specialistvård ingår, så vid remittering till ÅHS eller annan specialistläkare bekostar personalen detta själva.

Bruttokostnaden för företagshälsovården uppgick till 69 667 euro under 2022, vilket kan jämföras med 65 602 euro under 2021. Kostnaden motsvarar i genomsnitt 239 euro per anställd under 2022 jämfört med 238 euro per anställd under 2021. FPA ersätter 60 % av kostnaderna för förebyggande företagshälsovård och 50 % för sjukvård. Den ersättning som betalas till arbetsgivare uppgår till högst ett kalkylerat maximibelopp. FPA ersätter i första hand kostnader som hänför sig till ersättningsklass I (förebyggande företagshälsovård). Maximibeloppet kan i sin helhet användas för kostnaderna för förebyggande företagshälsovård. Ersättningarna för sjukvård, det vill säga ersättningsklass II, kan utgöra högst 40 procent av det sammanlagda maximibeloppet.

Företagshälsovårdskostnader	2022	2021	2020
Bruttokostnad i euro	69 667	65 602	55 531
Kostnad i genomsnitt per årsverken	283,15	274,62	329,85
Kostnad i genomsnitt per anställd	239,41	237,69	258,28

Tillsvidareanställda och långtidsvikarier erbjuds friskvårdsförmån till ett värde av 150 euro per år. Totalt har 27 179 euro använts till friskvårdsförmåner under året, varav 15 069 euro använts till motionsaktiviteter, 1 143 euro till kulturaktiviteter och 10 967 euro till massage.

Personalens frånvaro berodde till största delen på lagstadgad semester, medan den näst högsta frånvaroorsaken var sjukfrånvaro. Totalt registrerades 7 202 sjukfrånvarodagar år 2022, vilket är en betydande ökning jämfört med föregående år. En del av sjukfrånvaron kan tillskrivas pandemin, men det har också varit intensiva år för personalen med hög arbetsbelastning under en längre tid, vilket till viss del påverkat arbetshälsan. Svårigheten att rekrytera inom vissa yrkesgrupper har också ökat belastningen på den befintliga personalen. Sjukfrånvarostatistiken påverkas även av ett flertal långtidssjukskrivningar som inte är arbetsrelaterade.

Hälsorelaterad frånvaro	2022	2021	2020
Kalenderdagar	7 202	5 953	5 064
Dagar i genomsnitt per årsverken	29,3	24,9	30,3
Dagar i genomsnitt per anställd	24,7	21,6	23,7

FPA betalar sjukdagpenning för tiden efter att självrisktiden har utgått. Självrisktiden är i regel insjuknandedagen och de direkt därpå följande 9 vardagarna. Som vardag räknas även lördagar och dag före helg. Under 2022 betalade FPA sjukdagpenning till KST för 2 917 dagar, varav 724 för smittsam sjukdom. Helt oavlönad sjukfrånvaro uppgick till 419 dagar.

Antalet sjukfrånvarodagar på grund av arbetsolycksfall och yrkessjukdom uppgick till 385 dagar. Totalt noterades 16 arbetsolycksfall samt 18 fall av yrkessjukdom.

1.6.3. Utbildning

Under året har personalen både deltagit i allmänna personalutbildningar såsom första hjälp-utbildning och yrkesspecifika utbildningar för att fortbilda sig inom sitt verksamhetsområde. Flertalet anställda deltog i Socionomdagarna som inföll i november och nedan ges några ytterligare yrkesspecifika utbildningar som genomförts under året.

- Beroendemottagningens personal har deltagit i ASI-utbildning, drogfokus-konferensen i Jönköping, samt Nordiska alkohol- och drogforskardagarna 2022 på Åland.
- Barnskydd/Tidigt stöd gick ICDP-utbildning (International Child Development Programme) som är ett samhällsorienterat program vars målsättning är att stödja och främja psykosocial omsorgskompetens hos personer som ansvarar för barns omsorg.
- Barnskyddet deltog i traumamedveten omsorg via Rädda Barnen.
- Funktionservice och sysselsättning har genomgått utbildning kring nya funktionshinderslagstiftningen.
- Chefer och förmän deltog i slutet av året i ledarskapsutbildningen Att leda sig själv och andra.

1.7. Kvalitet

Arbetet med att säkra och förbättra kvaliteten i servicen består av flera sammanlänkade beståndsdelar. Kvalitetssäkringen inom KST är fortfarande främst reaktiv, det vill säga att man reagerar på brister som identifierats efter att en händelse uppstått. Detta sker främst genom systemet för avvikelserapportering men också genom att de anmärkningar, enligt Lagen om klientens ställning och rättigheter inom socialvården, som riktas mot KST noga analyseras.

Den absolut vanligaste formen av avvikelserapport som skrivs är klienttillbud inom specialomsorgen. Dessa följs alltid upp tillsammans med metodhandledare i samband med enheternas handledningsmöten, för att se om något i miljö, bemötande eller pedagogik behöver förändras. Antalet avvikelserapporter avviker inte nämnvärt från föregående år.

De avvikelser som inkommit gällande att personal har fått hot eller osakliga kommentarer skickade till sig har bland annat lett fram till att processen för att kontakta socialarbetare och socialhandledare har förändrats och personliga e-postadresser tagits bort från hemsidan. Det har också tagits fram en plan för hot och våld under året.

De personuppgiftsincidenter som rapporterats under året har antingen berott på den mänskliga faktorn eller problem i filstrukturen, vilket gjort att personal haft tillgång till dokument de inte bör ha tillgång till. Förbättringsarbete med behörigheter och filstrukturen pågår hela tiden.

En annan beståndsdel i kvalitetsarbetet är planen för egenkontroll som antogs under 2022. I den framgår också att det under 2023 ska upprättas enhetsspecifika planer för egenkontroll.

I övrigt har det proaktiva kvalitetsarbetet under 2022 främst bestått av att identifiera och konkret beskriva arbetsprocesserna, för att säkerställa att det finns förutsättningar för personal att alltid veta vem som ska göra vad, samt hur och när det ska göras. Här bör det under 2023 också implementeras sätt att kontrollera att vi följer de antagna processer som finns, samt skapas handlingsplaner för att komma tillrätta med de brister som finns. Det senare är ett arbete som tangerar genomförandet av den interna kontrollen, där anvisningar tagits fram för att under 2023 identifiera risker i verksamheten, vilket under 2024 ska leda fram till planer för intern kontroll. Detta är i enlighet med den av förbundsstyrelsen antagna policyn för intern kontroll.

1.8. Uppskattning av den sannolika kommande utvecklingen

1.8.1. Ny organisation och lagstiftning

Förbundet har avverkat sina två första verksamhetsår med både en ny organisation och ny lagstiftning. Ännu är det mycket arbete kvar med att forma verksamheten och få allt på plats, då förbundets verksamhet fortfarande är i ett uppbyggnadsskede. Detta kommer att prägla arbetet under kommande verksamhetsår och administrationen kommer att ha en fortsatt hög belastning.

I budgeten för 2023 finns ett anslag om 20 000 euro upptaget för effektivitetsrevision.

1.8.2. Omvärldsfaktorer

Verksamhetsåret 2023 blir det första helåret utan pandemins effekter, vilket kan innebära förändrade situationer och beteendemönster med avseende på bland annat klienternas ekonomi och hälsa, närvaron i specialomsorgens verksamheter, socialvårdens besöksfrekvens och förbundets personalkostnader. Även omvärldsfaktorer som kriget i Ukraina kan komma att påverka verksamheten, där ett snabbt förändrat världsläge plötsligt kan komma innebära nya utmaningar inom socialvården och ökade kostnader.

1.8.3. Nya verksamheter, budget och ekonomiplan

Från och med 1.1.2023 hyr KST lokaler på Mariegatan med 13 boendeplatser inom specialomsorgen. Detta innebär en ökning av driftskostnaderna. Trots ökningen av boendeplatser finns det ännu klienter i kö. Därför håller en boendeplan på att tas fram.

Under 2023 planerar KST att ta över verksamheten vid Fixtjänst, där Ålands handikappförbund idag producerar arbetstillfällen för personer med funktionsnedsättning. Såvida tomtarrendet med Mariehamns stad kan förlängas med 20 år ämnar KST överta rörelsen inklusive fastigheten på Fabriksgatan där Fixtjänst har sin verksamhet. KST planerar erlægga en köpesumma så att Fixtjänst blir skuldfria, vilket rör sig om cirka 900 000 euro. Den ursprungliga planen var att ta över verksamheten redan vid årsskiftet. Då detta inte blev fallet kommer anslaget för bland annat lönekostnaderna delvis att behöva omfördelas till köp av tjänster 2023.

Under 2022 har en handlingsplan utarbetats för samordnad dagverksamhet. Målsättningen är ökat samarbete och samverkan för såväl de enheter som slås samman som de enheter som kvarstår. Under 2023 kommer en sammanslagning av flera dagverksamheter att ske i en hyreslokal på Strandgatan. Hyresavtalen för Askuddsvägens och Hamngatans dagverksamhet har sagts upp. Den nya lokalen ska kunna tillgodose behovet av nya platser som tillkommer under 2023.

I investeringsbudgeten inryms även satsningar på nya IT-system som syftar till att stöda och effektivisera administrationen.

Ovanstående satsningar kommer att ha effekter på kommande års driftsbudget. Enligt förbundets grundavtal finansieras större investeringar genom landskapsandelar och/eller lån, medan mindre investeringar kan finansieras med eget kapital.

1.8.4. Rättegångar och tvister

KST har ett fåtal klientärenden där diskussioner pågår med klienternas respektive hemkommuner om huruvida socialvårdslagen eller speciallagstiftning ska tillämpas för att fastställa betalningsansvaret för klienternas vårdkostnader. Per den 31.12.2022 uppgår de tvistiga kostnaderna till drygt 814 000 euro. I enlighet med försiktighetsprincipen har dessa poster kostnadsförts 2022. Av dessa har KST betalat drygt 34 000 euro. Resterande drygt 780 000 euro har tagits upp som en avsättning i balansräkningen per 31.12.2022.

En tvist i ett arbetsrättsligt ärende ligger hos tingsrätten med ersättningsyrkanden om drygt 70 000 euro plus dröjsmålsränta samt advokat- och rättegångskostnader. KST motsätter sig samtliga yrkanden och yrkar att käranden ersätter KST:s rättegångskostnader jämte ränta.

Ett fåtal klienter har besvärat sig till förvaltningsdomstolen över förbundsstyrelsens beslut. Ärendena har ännu inte avgjorts. Med beaktande av den information som finns tillgänglig i nuläget förväntas dock inte utfallet av dessa ha någon väsentlig inverkan på förbundets resultat.

1.9. Intern kontroll och riskhantering

Förbundets policy för intern kontroll och riskhantering antogs av förbundsstyrelsen den 16 mars 2021. Den interna kontrollen och riskhanteringen är i ett relativt tidigt skede i förbundets verksamhet och målsättningen är att stegvis integrera förhållningssättet, så att den nya policyn är implementerad senast då mandatperioden 2024–2027 inleds.

Initialt ligger fokus för den interna kontrollen och riskhanteringen på skapandet av en stabil organisation. Den nya organisationen som inkluderar både nya personalgrupper och nya serviceformer kommer att behöva den pågående mandatperioden för att få de grundläggande delarna för verksamheten på plats.

1.9.1. Syfte

Målet med den interna kontrollen och riskhanteringen är att med rimlig grad av säkerhet kunna säkerställa att:

- förbundets verksamhet är ekonomisk och når sina mål,
- informationen och rapporteringen om förbundets verksamhet och ekonomi är tillräcklig och tillförlitlig,
- förbundets verksamhet efterlever lagar, anvisningar av myndigheter och beslut av förbundets organ samt att
- egendom och övriga resurser tryggas.

Med en rimlig grad av säkerhet menas att en avvägning ska göras mellan kontroll och nytta. I bedömningen ska inte bara ekonomiska faktorer vägas in, utan även vikten av att upprätthålla förtroendet för förbundets samtliga verksamheter. Med en god intern kontroll som säkerställer att förbundet utför sina åtaganden på ett säkert och korrekt sätt vårdas förtroendet för förbundet och dess varumärke.

1.9.2. Byggstenar

Att ordna intern kontroll är en del av förbundets dagliga ledning, styrning av verksamheten och säkerställande av tjänsternas kvalitet. Den interna kontrollen är inte ett mål i sig utan ingår i verksamhets- och ekonomistyrningen. Den är ett hjälpmedel för att arbeta målinriktat och att problem förutses och förebyggs innan de uppstår. Den interna kontrollen och riskhanteringen ska inte betraktas som en enskild, fristående åtgärd, utan behöver ta fasta på flera olika aspekter som bedrivandet av en verksamhet innebär. Den interna kontrollen och riskhanteringen inom förbundet ska därför byggas upp och utvecklas utifrån fyra byggstenar. De fyra byggstenarna är:

1. en stabil organisation beträffande
 - a. struktur (ordning och reda),
 - b. kultur (värderingar och normer som kommer till uttryck i ord och handling),
 - c. ledarskap (goda föredömen) och
 - d. kompetens (rätt kunskap på rätt plats).
2. kartläggning och beskrivning (riskanalys)
3. åtgärder och kontroller (riskhantering) samt
4. uppföljning.

En stabil organisation ger rätt förutsättningar för en god intern kontroll. Kartläggning och beskrivning, åtgärder och kontroller samt uppföljning är grundstommen i arbetet med den interna kontrollen.

De styrdokument som antas och den rapportering som sker på basen av föreliggande grunder ska ta fasta på den helhet som beskrivs ovan.

En stabil organisation

Förbundets grund för struktur är det finns ett tydligt uppdrag, en tydlig ansvarsfördelning och ett tydligt ansvarsutkrävande. Detta verkställs bland annat genom att samtliga styrdokument är på plats och uppdateras kontinuerligt, att process- och rutinbeskrivningar finns och att bokförings-, ekonomi- och verksamhetssystem är funktionella.

Förbundets kultur är summan av värderingar och normer och hur de kommer till uttryck i ord och handling. Förtroendevalda och anställda ansvarar alla för att skapa en trygg arbetsmiljö inom förbundet, där åtaganden fullföljs och problem och risker hanteras genom att alla känner sig bekväma med att ta upp farhågor och misstag och konstruktiv problemlösning som inte innebär skuldbeläggande. Förbundet har en formellt antagen värdegrund; kompetens, smidighet och trygghet. Denna värdegrund ska minst en gång per år vara tema för de personalmöten som ordnas för de olika personalgrupperna. Ledningsgruppen ska fungera som stöd vid arrangerandet av dessa temamöten.

Strukturen och kulturen förstärks och bekräftas genom de ord och handlingar som ledarskapet i förbundet väljer. Både det politiska och det operativa ledarskapet ska i sitt uppdrag agera enligt de värderingar och normer som förbundet officiellt slagit fast. De anställda som innehar personalansvar ska genomgå ledarskapsutbildning. Efter genomgången ledarskapsutbildning ska möjlighet till handledning erbjudas.

Genom att tillgodose behovet av kompetens i förbundet säkerställs att rätt förutsättningar finns för verkställande av förbundets uppdrag. Kompetensen förstärks även genom en välfungerande information och kommunikation.

Riskanalys

Att kartlägga och beskriva risker (så kallad riskanalys) är avgörande för de efterföljande besluten om åtgärder och kontroller (det vill säga riskhanteringen). Genom riskanalyserna ringas riskerna in på ett systematiskt sätt och värderas, vilket kräver reflektion och utredningar. Analyserna ska bygga på den fakta som finns, en aktiv omvärldsanalys och faktainsamling för en bred och djup förståelse. Med risk avses en eventuell skadlig händelse eller faktor som, om den blir verklighet, kan orsaka förluster, äventyra uppnående av målen, kommunalförbundets verksamhet, dess kontinuitet eller utnyttjande av möjligheter. Utnyttjande av möjligheter innebär att uppnående av mål kan säkerställas, att verksamheten kan göras lättare, bättre, effektivare eller ge besparingar. Förbundets risker delas in i strategiska risker, operativa risker, ekonomiska risker samt i skaderisker. En del av riskerna är interna och en del sådana som kommer utifrån.

- Strategiska risker anknyter till organisationens mål på lång sikt, kritiska framgångsfaktorer och osäkerhetsfaktorer som riktar sig mot dem.
- Operativa risker är risker som anknyter till organisationens dagliga verksamhet, processer och system.
- Ekonomiska risker är flera olika risker som anknyter till ekonomisk balans, investeringar och penningprocesser såsom likviditet, finansiering och placeringar.
- Skaderisker orsakas av oväntade och plötsliga, ofta försäkringsbara händelser som kan leda till olycka, att något går sönder eller att skadestånd måste betalas.

En riskanalys ska göras för varje verksamhetsområde inklusive organisationsstöd. Riskerna i analysen ska kategoriseras enligt indelningen i punkten ovan. Som stöd i arbetet fungerar följande frågeställningar:

- Vilka större risker finns det som hotar att målen för verksamheten inte uppnås?
- Vad kan hindra att regler och avtal inte följs?
- Vilka avsiktliga eller oavsiktliga fel kan uppstå?

Analysen uppdateras vid behov för att säkerställa att den omfattar aktuella risker. Förutom att det ska finnas en aktuell riskanalys för verksamhetsområdena, ska riskanalyser även alltid genomföras i samband med verksamhetsplanering, förändringsprocesser, uppbyggnad av rutiner och processer och liknande projekt och åtgärder.

Identifierade risker ska värderas utifrån en bedömning av sannolikheten för att risken inträffar och vilken konsekvens för verksamheten risken medför.

Riskhantering

Riskanalysen ska leda till en bedömning av och beskrivning av hur riskerna hanteras och om hur uppföljande kontroller ska genomföras, vad gäller de medelhöga och kritiska riskerna. Planerade åtgärder och uppföljande kontroller ska dokumenteras i en intern kontrollplan. Liksom riskanalyserna görs en intern kontrollplan upp för varje verksamhetsområde som bygger på den genomförda riskanalysens slutsatser. Genom kontrollerna säkerställs att riskerna hanteras enligt de beslut som fattats. Kontrollerna kan vara manuella eller automatiska, genomföras enligt plan eller utföras slumpvis. Samtliga kontroller ska dock kunna beskrivas utifrån vilket syftet är med dem och vilka risker som motverkas genom dem. Kontrollmetoderna ska regelbundet utvärderas för att säkerställa att de uppfyller sin funktion och inte bara används på grund av slentrian.

En intern kontrollplan ska minst innehålla:

- vilka rutiner och kontrollmoment som ska göras,
- omfattningen på uppföljningen (frekvensen och kvantiteten),
- vem som ansvarar för att utföra uppföljningen,
- till vem uppföljningen ska rapporteras
- när rapportering ska ske samt
- genomförd riskbedömning.

Arbetet med interna kontrollplanerna ska vara en naturlig del av budgetprocessen, under vilken de årliga uppdateringarna av planen sker. Detta understöder målet om en fullständig riskhantering, det vill säga att riskperspektivet har inkluderats i all verksamhet. Riskhanteringen ska med andra ord implementeras genom de rutiner och processer som byggs upp kring dagliga arbetsmoment som tar verksamheten från mål till resultat.

Uppföljning

Resultatet av den interna kontrollen som genomförs för varje enskilt verksamhetsområde ska rapporteras till förbundsstyrelsen. Samtidigt ska verksamhetsområdena redovisa för antagen intern kontrollplan för det kommande verksamhetsåret. Med utgångspunkt i verksamhetsområdenas rapporter ska förbundsstyrelsen utvärdera förbundets samlade system för intern kontroll samt beskriva eventuella förslag på åtgärder för förbättring av förbundsgemensamma rutiner. I utvärderingen ska åtminstone följande analyseras:

- Ändamålsenligheten i beslutade planer för intern kontroll. Täcker planerna väsentliga områden, omfattar kontrollerna både kärnverksamhet och ekonomi/stödverksamhet?
- Genomförande och utfall av utförda kontroller. Har planerade kontroller genomförts på ett lämpligt sätt, vad visar utfallet av kontrollerna?
- Hanteringen av brister som identifierats genom den interna kontrollen. Har felaktigheter korrigerats, har allvarliga brister kommunicerats i enlighet med denna policy?
- Eventuella förslag till förbättringar av de förbundsövergripande processerna för intern kontroll som redovisats av respektive verksamhetsområde.

Utvärderingen inkluderas i bokslutets verksamhetsberättelse och utgör således förbundsstyrelsens beskrivning av hur den interna kontrollen och riskhanteringen har ordnats och om de centrala slutsatserna

Om det under redovisningsperioden noteras betydande risker, ska verksamhetsområdena omedelbart rapportera dem till ledningen, som i sin tur omedelbart ska vidta behövliga åtgärder.

1.9.3. Roller och ansvar

Förbundsstämman beslutar om förvaltningsstadgan som innehåller grunderna för den interna kontrollen och riskhanteringen. Stämman godkänner även förbundets bokslut som innehåller en redogörelse för den interna kontrollen och riskhanteringen. Samtliga representanter och förtroendevalda har ett ansvar att agera och anmäla avvikelser och risker till ledningen och känna till den interna kontrollens och riskhanterings betydelse med hänsyn till sitt eget uppdrag och sitt organs mål.

Förbundsstyrelsen antar förbundsövergripande styrdokument för genomförande och uppföljning av förbundets interna kontroll och riskhantering. Styrelsen har det övergripande ansvaret för den interna kontrollen och riskhantering och ansvarar tillsammans med förbundsdirektören för ordnandet, översynen och genomförandet av den interna kontrollen och riskhanteringen. Förbundsstyrelsen och förbundsdirektören ska tillsammans med den övriga organisationen fortlöpande delta i utvecklingen av den interna kontrollen och riskhanteringen. Styrelsen rapporterar i bokslutets verksamhetsberättelse om hur den interna kontrollen och riskhanteringen har ordnats och om de centrala slutsatserna. För utförande av sitt kontrolluppdrag har förbundsstyrelsen och förbundsdirektören rätt att få alla nödvändiga uppgifter om och dokument som gäller kommunalförbundet.

På basen av antagna styrdokument kan närmare anvisningar gällande det operativa arbetet med den interna kontrollen och riskhanteringen ges. Förbundsdirektören och områdescheferna ansvarar för att riskanalyser genomförs inom respektive verksamhetsområde (inklusive organisationsstöd). Nämnda tjänstemän godkänner även interna kontrollplaner för sitt verksamhetsområde och ansvarar för uppföljningen. Vid genomförande av riskanalyser och uppgörande av kontrollplaner ska de av förbundsstyrelsen och ledningsgruppen antagna styrdokument följas. Medlemmarna av ledningsgruppen, områdescheferna och enhetscheferna ansvarar för att inom sina befogenhetsområden reagera på de resultat som framkommer i den interna kontrollen och på vederbörligt sätt hantera, åtgärda och förebygga de problem som uppdragats. Cheferna svarar för att personalen har tillräckliga kunskaper om den interna kontrollen och riskhanteringen och att de arbetsmetoder som används bidrar till en god intern kontroll.

Samtliga anställda har ett individuellt ansvar att anmäla avvikelser och risker till närmaste överordnad. Syftet med detta är att ansvarspersoner inom förvaltningen omgående ska få signaler om de fel och brister som förekommer och därmed direkt kunna vidta åtgärder. Alla ska känna till den interna

kontrollens och riskhanterings betydelse med hänsyn till sina egna uppdrag och mål och följa antagna styrdokument gällande den interna kontrollen och riskhanteringen.

Alla anställda och medborgare ska också ges möjlighet att anonymt anmäla allvarliga oegentligheter som har begåtts av en person inom förbundets organisation. Dessa farhågor ska rapporteras till förbundets revisorer alternativt kvalitets- och metodchefen. Om farhågorna berör någon av dessa ska det istället rapporteras till förbundsdirektören.

Revisorerna ska granska att den interna kontrollen och riskhanteringen har ordnats på behörigt sätt.

1.9.4. Allmän redogörelse

Förbundets styrdokument samt process- och rutinbeskrivningar är ännu i uppbyggnadsfasen, då KST har en relativt ny organisation. Under verksamhetsåret har anvisningar tagits fram för att under 2023 identifiera risker i verksamheten, vilket under 2024 ska leda fram till planer för intern kontroll.

Tjänsteinnehavare med beslutanderätt är skyldig att, i löpande nummerordning, föra förteckning över fattade tjänstemannabeslut.

Faktura för betalning ska granskas och godkännas av minst två skilda personer anställda i förbundet. Förbundet har elektronisk fakturahantering, vilket innebär att varje faktura hanteras av minst två personer som elektroniskt signerar den innan utbetalning kan ske. I systemet för elektronisk fakturahantering har ännu inte hanteringen av utländsk valuta tagits i bruk, så fakturor med annan valuta än euro hanteras manuellt.

Förbundets avtal finns samlade i mappar och förvaras i brandsäkert arkiv. Förbundets verksamhet och tillgångar är försäkrade mot skador i tillräcklig omfattning.

Olycksfalls- och tillbudsrapporteringen inom förbundet är systematisk och sammanställs kontinuerligt gällande såväl klienter som arbetsolycksfall. Arbetsolycksfallen medför automatiskt att företagshälsovård och försäkringsbolag involveras.

1.10. Ekonomisk översikt

1.10.1. Räkenskapsperiodens resultat

Belopp i 1 000 euro	2022	2021
Verksamhetsintäkter	28 260	27 341
Verksamhetskostnader	-31 288	-30 691
Verksamhetsbidrag	-3 029	-3 351
Landskapsandelar	3 320	3 617
<i>Finansiella intäkter och kostnader</i>		
Ränteintäkter	0	0
Övriga finansiella intäkter	0	0
Räntekostnader	-32	-26
Övriga finansiella kostnader	-2	-5
Årsbidrag	258	236
Avskrivningar	-268	-246
Räkenskapsperiodens resultat	-10	-10
Bokslutsdispositioner	10	10
Räkenskapsperiodens över-/underskott	0	0
Resultaträkningens nyckeltal	2022	2021
Verksamhetsintäkter/Verksamhetskostnader, %	90,3 %	89,1 %
Årsbidrag/Avskrivningar, %	96,3 %	95,9 %

1.10.2. Finansieringsanalys

Belopp i 1 000 euro	2022	2021
Verksamhetens kassaflöde		
Årsbidrag	258	236
Korrektivposter till internt tillförda medel	1 119	0
Investeringarnas kassaflöde		
Investeringsutgifter	-311	-372
Finansieringsandelar för investeringsutgifter	5	62
Verksamhetens och investeringarnas kassaflöde	1 072	-74
Finansieringens kassaflöde		
<i>Förändringar i lånebeståndet</i>		
Ökning av långfristiga lån	0	0
Minskning av långfristiga lån	-305	-389
Förändring av kortfristiga lån	-36	1
Förändringar i eget kapital	-339	0
Övriga förändringar i likviditeten	-339	2 863
Finansieringens kassaflöde	-1 020	2 475
Förändring av likvida medel	52	2 401
Likvida medel 31.12	5 098	5 046
Likvida medel 1.1	5 046	2 645
Finansieringsanalysens nyckeltal	2022	2021
Verksamhetens och investeringarnas kassaflöde under 5 år (1 000 euro)	894	-217
Intern finansiering av investeringar, %	84,5 %	76,1 %
Låneskötselbidrag	0,78	0,63
Likviditet, kassadagar	58,2	58,5

Intern finansiering av investeringar, % = årsbidrag / egenanskaffningsutgiften för investeringar x 100

Egenanskaffningsutgiften för investeringar = investeringsutgifter – finansieringsandelar för investeringsutgifter

Låneskötselbidrag = (årsbidrag + räntekostnader) / (räntekostnader + amorteringar på lån)

Likviditet, kassadagar = 365 dagar x likvida medel 31.12 / Kassabetalningar under räkenskapsperioden

Kassabetalningar = verksamhetskostnader + räntekostnader + övriga finansiella kostnader + investeringsutgifter + minskning av långfristiga lån

1.10.3. Balansräkning

Belopp i 1 000 euro	31.12.2022	31.12.2021
AKTIVA		
BESTÅENDE AKTIVA		
Immateriella tillgångar		
Immateriella rättigheter	132	27
Förskottsbetalningar	1	33
	133	60
Materiella tillgångar		
Mark- och vattenområden	15	15
Byggnader	4 245	4 679
Maskiner och inventarier	195	157
Förskottsbetalningar och pågående nyanläggningar	20	0
	4 476	4 851
Placeringar		
Aktier och andelar	1	1
	1	1
BESTÅENDE AKTIVA TOTALT	4 609	4 911
FÖRVALTADE MEDEL		
Donationsfondernas medel	529	539
FÖRVALTADE MEDEL TOTALT	529	539
RÖRLIGA AKTIVA		
Fordringar		
<i>Kortfristiga fordringar</i>		
Kundfordringar	187	411
Övriga fordringar	249	218
Resultatregleringar	1 401	579
	1 838	1 208
Kassa och bank		
Kassa och bank	5 098	5 046
	5 098	5 046
RÖRLIGA AKTIVA TOTALT	6 936	6 254
AKTIVA TOTALT	12 074	11 704

Belopp i 1 000 euro	31.12.2022	31.12.2021
PASSIVA		
EGET KAPITAL		
Grundkapital	1 661	2 000
EGET KAPITAL TOTALT	1 661	2 000
AVSKRIVNINGSDIFFERENS OCH RESERVER		
Avskrivningsdifferens	240	250
AVSKRIVNINGSDIFFERENS OCH RESERVER TOTALT	240	250
AVSÄTTNINGAR		
Övriga avsättningar	780	0
AVSÄTTNINGAR TOTALT	780	0
FÖRVALTAT KAPITAL		
Donationsfondernas kapital	529	539
Övrigt förvaltad kapital	166	133
FÖRVALTAT KAPITAL TOTALT	695	672
FRÄMMANDE KAPITAL		
Långfristigt		
Lån från finansiella institut och försäkringsanstalter	1 466	1 653
Lån från offentliga samfund	1 150	1 268
	2 615	2 921
Kortfristigt		
Lån från finansiella institut och försäkringsanstalter	235	235
Lån från offentliga samfund	118	154
Erhållna förskott	0	0
Leverantörsskulder	1 404	1 291
Övriga skulder	260	239
Resultatregleringar	4 065	3 943
	6 082	5 861
FRÄMMANDE KAPITAL TOTALT	8 698	8 782
PASSIVA TOTALT	12 074	11 704

Balansräkningens nyckeltal	31.12.2022	31.12.2021
Soliditet, %	15,7 %	19,2 %
Relativ skuldsättningsgrad, %	27,5 %	28,4 %
Lånestock 31.12, 1 000 euro	2 968	3 309
Lån och hyresansvar 31.12, 1 000 euro	4 715	4 250

Soliditet, % = (eget kapital + avskrivningsdifferens och reserver) / (hela kapitalet – erhållna förskott) x 100

Relativ skuldsättningsgrad, % = (främmande kapital – erhållna förskott) / driftsinkomster x 100

Driftsinkomster = verksamhetsintäkter + skatteinkomster + landskapsandelar för driftsekonomin)

Lånestock = främmande kapital – (erhållna förskott + leverantörsskulder + resultatregleringar + övriga skulder)

Lån och hyresansvar = lånestock + hyresansvar

1.10.4. Totala inkomster och utgifter

Belopp i 1 000 euro	2022	2021
INKOMSTER		
Verksamhet		
Verksamhetsintäkter	28 260	27 341
Landskapsandelar	3 320	3 617
Ränteintäkter	0	0
Övriga finansiella intäkter	0	0
Investeringar		
Finansieringsandelar för investeringsutgifter	5	62
Finansieringsverksamhet		
Ökning av långfristiga lån	0	0
Ökning av kortfristiga lån	0	1
Ökning av eget kapital	0	0
Totala inkomster	31 585	31 021
UTGIFTER		
Verksamhet		
Verksamhetskostnader	31 288	30 691
Räntekostnader	32	26
Övriga finansiella kostnader	2	5
Avsättningar	-780	0
Investeringar		
Investeringsutgifter	311	372
Finansieringsverksamhet		
Minskning av långfristiga lån	305	389
Minskning av kortfristiga lån	36	0
Totala utgifter	31 194	31 483
Totala inkomster - totala utgifter	391	-462
Avstämning	2022	2021
Förändring av likvida medel	52	2 401
Övriga förändringar i likviditeten	339	-2 863
Totalt	391	-462

2. BUDGETUTFALL

2.1. Ekonomiska styrprinciper

I budgeten godkänner förbundsstämman anslaget för KST för totala intäkter och kostnader, förbundets investeringar samt övergripande målsättningar för verksamheten.

Efter att budgeten antagits godkänner förbundsstyrelsen dispositionsplaner för varje verksamhetsområde som bygger på budgeten. I samband med godkännande av dispositionsplanerna fastställs vem som godkänner verifikat och ansvarar för delanslagen inom verksamhetsområdena. Förbundsstyrelsen kan under året ändra dispositionsplan inom enskilt verksamhetsområde om behov av omfördelning av medel uppstår. Eventuella ändringar av verksamhetsområdets målsättningar ska dock alltid godkännas av förbundsstämman.

Ändringar i budgeten, som innebär att det totala anslaget för samtliga verksamhetsområden (på nettonivå exklusive kommunandelar) påverkas eller att övergripande målsättningar ändras, ska beredas inför förbundsstämman så att stämman hinner behandla ändringsförslagen under budgetåret.

Efter utgången av budgetåret är det endast i undantagsfall möjligt att göra ändringar i budgeten. När bokslutet är undertecknat kan förslag om ändringar i budgeten inte längre ges till förbundsstämman.

Förbundsstyrelsen kan fatta beslut om betalningar som är obligatoriska för kommunalförbundet och som ska betalas i brådskande ordning, trots att det saknas tillgängliga anslag för ändamålet. Förbundsstyrelsen ska då utan dröjsmål ge stämman ett förslag om att anslag ska beviljas eller anslaget höjas.

2.2. Driftsekonomidelens utfall

2.2.1. Organisationsstöd

Verksamhetsområde och verksamhetsidé

Organisationsstödet innefattar förtroendemannaorgan, ekonomi-, personal- och allmän förvaltning samt förbundets IT- och fastighetskostnader. Förbundsdirektören är huvudansvarig för verksamhetsområdet.

Målsättningen för organisationsstödet är att förvalta och utveckla verksamhetssystem, styrdokument och interna rutiner, så att övriga verksamhetsområden kan utveckla sin sakkunskap gällande klientarbetet. Inom organisationsstödet samlas ekonomisk kompetens och även sakkunskapen inom personalförvaltning. Organisationsstödet omfattar även en kvalitets- och metodchef samt en IT-samordnare.

Löneadministratörerna sköter lönerna för förbundets anställda, men hanterar även förbundets alla övriga utbetalningar som utgör skattepliktig inkomst för mottagaren. Detta innefattar ersättningar för närstående-/familjevård, stödfamiljer/-personer samt förtroendevalda. Sammantaget hanterar löneadministratörerna i dagsläget utbetalningar för 660 personer i genomsnitt varje månad. Under 2022 har flera personliga assistenter som haft klienten som arbetsgivare istället anställts av KST.

Samordningen av och integrationen mellan förbundets digitala verksamhetssystem bedöms vara avgörande för att kunna uppnå den effektivisering som bildandet av ett socialvårdsområde syftar till, men är också avgörande för att en modern god förvaltning och ett starkt skydd för individens integritet ska kunna uppnås.

Målsättningar och måluppfyllelse

Fortsatt etablering och fördelning av det administrativa stödet inom hela organisationen. Fortsättningsvis stöda den övriga verksamheten i arbetet med att etablera fungerande rutiner för service och internt arbete.

Under året har organisationsstödet arbetat med att förtydliga interna arbetsprocesser. Inom löneadministrationen har processerna för avstämning och lönebudgetering förbättrats. En plan för egenkontroll har fastställts. Den interna kommunikationen har förbättrats tack vare implementationen av ett intranät. Genom projektet med migrering av IT-miljön lades grunden för den fortsatta utvecklingen av KST:s IT-infrastruktur, informationssäkerhet och digitaliseringsprocess. I samband med migreringen gjordes en uppgradering av ekonomisystemet, vilket skapar förutsättningar för vidareutveckling av den ekonomiska rapporteringen.

Utveckla och kvalitetssäkra rekryteringsprocessen inom KST. Det råder en stor utmaning för samtliga verksamhetsområden att rekrytera och bibehålla behörig personal. Personaladministrationen bistår verksamhetsområdena i rekryterings- och anställningsprocessen, varpå det behövs en strategi och arbetsinsatser som stärker attraktionen på arbetsmarknaden.

För att öka synligheten för KST som arbetsgivare och locka potentiella medarbetare har KST gått in för att delta i utvalda rekryteringsmässor. Ett informationsmaterial om KST som arbetsgivare har tagits fram och kan förutom till mässor även användas vid besök till skolor samt andra nätverks- och samarbetsforum. Utformningen av annonser har utvecklats under året och särskilda anpassningar görs beroende på målgrupp, bland annat vid annonser som riktar sig utanför Åland. Fler kanaler används för platsannonsering, såsom Kuntarekry, skolor på fastlandet och arbetsförmedlingen i Sverige.

Ett system för individuella lönetillägg utarbetades i början av året och antogs av förbundsstyrelsen i april. Syftet med individuella tillägg är dels att de anställda får mer motivation för sitt arbete genom att de kan påverka lönen med sin arbetsprestation och dels att arbetsgivaren får bättre möjlighet att styra verksamheten i önskad riktning.

Samla samtlig personalinformation under en gemensam plattform i syfte att enklare nå ut med intern information, göra den lättillgänglig oavsett fysisk placering samt minska personalens tidsåtgång till att fråga och söka efter information

Under slutet av år 2021 påbörjades en omfattande genomgång och utformning av relevant personalinformation inför uppbyggnad av ett intranät för KST:s personal. Under början av år 2022 lanserades och implementerades intranätet i organisationen. Utvecklingen av informationsmaterial fortgick under året och intranätet har blivit en uppskattad, levande plattform för personalinformation.

Fortsatt arbete med KST:s infrastruktur för IT ur ett helhetsperspektiv

Under början av året lanserades KST:s intranät och interna användarutbildningar genomfördes. Samtidigt började även arbetet med att ta fram underlag för eventuell migrering av KST:s IT-miljö till ny leverantör. Beslut att genomföra en komplett IT-migrering, inklusive drift och support, till ny leverantör togs på våren och projektet startade efter sommaren. I samband med migreringen uppgraderades även ekonomisystemet och den nya versionen togs i bruk i november. Under hösten och vintern slutfördes IT-migreringen och KST fick en ny IT-leverantör. Utöver detta har även arbetet med uppgraderingar av hårdvara, nätverksinfrastruktur och internetanslutningar i verksamheten fortsatt.

Effektivisera och kvalitetssäkra samtliga arbetsprocesser inom förbundet

Ett litet steg mot att nå målet har tagits genom att de flesta processer, för att nå de resultat lagen förutsätter, är identifierade och konkret beskrivna, som ett led i att säkra att det finns goda förutsättningar för personal att utföra sina uppgifter.

Utveckla ett samarbete med intresseorganisationer för att säkerställa att klienter inom socialvården har ett forum att föra fram sina tankar och åsikter i ett brukarråd

Under slutet av året antogs formerna för ett brukarråd samt beslutades hitta samarbetsformer med intresseföreningar och andra aktörer som företräder klienter inom socialvården. Rekryteringen av medlemmar till brukarrådet påbörjades också under december 2022.

Ekonomiskt utfall

Organisationsstöd	Budget	Förändr	Budget	Utfall	Av-	Utfall
Belopp i 1 000 euro	2022	i	inkl.	2022	vi-	2021
		budget	ändr		kel-	
		2022	2022		se	
Verksamhetsintäkter						
Ersättningar från kommuner	0	0	0	0	0	0
Övriga försäljningsintäkter	0	0	0	0	0	0
Avgiftsintäkter	0	0	0	0	0	0
Understöd och bidrag	40	0	40	40	0	82
Övriga verksamhetsintäkter	229	0	229	238	10	245
Verksamhetsintäkter totalt	269	0	269	279	10	326
Verksamhetskostnader						
Löner och arvoden	-676	0	-676	-711	-35	-624
Lönebikostnader	-148	0	-148	-148	-1	-132
Köp av tjänster	-921	0	-921	-911	10	-909
Material, förnödenheter och varor	-238	0	-238	-245	-7	-235
Understöd	0	0	0	0	0	0
Hyreskostnader	-667	0	-667	-700	-33	-658
Övriga verksamhetskostnader	-5	0	-5	-8	-3	-8
Verksamhetskostnader totalt	-2 654	0	-2 654	-2 724	-69	-2 567
Verksamhetsbidrag	-2 386	0	-2 386	-2 445	-59	-2 241

Löner och arvoden blev 35 000 euro högre än budgeterat, vilket förklaras av en ökning av semesterlöneskulden och för lågt budgeterade arvoden för förtroendevalda.

På grund av de ökade elpriserna var fastigheternas elkostnader 23 000 euro högre än budgeterat.

IT-kostnaderna var 54 000 euro högre än budgeterat och 21 000 euro högre än föregående år. Kostnaderna avser bastjänster för förbundets IT-system såsom drift, Microsoft 365-licenser och IT-support. En del av årets kostnader är hänförliga till projektet med migrering av IT-miljön.

Hyreskostnaderna blev 33 000 euro högre än budgeterat. Budgeten byggde på ett antagande om lägre hyreskostnader tack vare en sammanslagning av dagverksamheter, vilket inte förverkligades under 2022. Därtill fanns inte den under året uppstartade verksamheten, KST ESB, i Oasens lokaler med i budgeten. KST har debiterats hyra för KST ESB för perioden 17.10-31.12.2022.

2.2.2. Tidigt stöd för barn och familj

Verksamhetsområde och verksamhetsidé

Tidigt stöd för barn och familj består av resultatenheterna förvaltning och öppna stödåtgärder för barn och familjer. Verksamheten utgår från gällande lagstiftning. Områdeschefen är huvudansvarig för verksamhetsområdet.

Målsättningen inom tidigt stöd för barn och familj är att främja och stöda familjers välfärd, delaktighet genom att stärka deras livskompetens och funktionsförmåga utgående från gällande lagstiftning i samarbete med andra aktörer, inom och utanför den egna organisationen. Insatserna/stödet ska ges i ett tidigt skede och på sätt förebygga långvariga klientrelationer.

Avdelningen jobbar med så kallad lågtröskelverksamhet, där det ska vara lätt att ta kontakt. Stödet kan bestå av rådgivning och handledning eller utmynna i en klientrelation med olika stödinsatser.

Bedömning av stödbehov för barnfamiljer samt barnskyddsanmälningar handläggs på avdelningen. Handläggningstiderna är stipulerade i lag. En del klientrelationer kan behöva mer intensiva insatser och kan då övergå till avdelningen för barnskydd.

Förutom rådgivning och handledning ingår i det tidiga stödet socialt arbete, social handledning, familjearbete familjerehabilitering, hemservice, rådgivning i uppfostrings- och familjefrågor, stödpersoner och -familjer, fältarverksamhet, referensgruppsverksamhet, familjerätt, övervakat och stöttat umgänge samt adoptionsrådgivning som köptjänst.

Rådgivning i uppfostrings- och familjefrågor sker delvis genom avtal med Folkhälsan på Åland r.f.:s familjerådgivning, men även som rådgivning och handledning som ges direkt via avdelningen Tidigt stöd.

Hemservice beviljas efter behovsprövning som köptjänst från kommuner eller andra aktörer på marknaden. Servicen är avgiftsbelagd.

Stödperson/stödfamilj beviljas efter behovsprövning. Servicen verkställs i form av avtal med privatpersoner som erhåller arvode och kostnadsersättning enligt fastslagna kriterier i KST.

Fältarna jobbar i huvudsak förebyggande, med ungdomar i skolmiljö eller andra miljöer där ungdomar vistas. Servicen kan bestå av enskilda kontakter och gruppverksamhet samt tätt samarbete med högstadieskolorna.

Familjerätten omfattar de uppgifter som föreskrivits barnatillsyningsmannen såsom utredande och fastställande av faderskap, moderskap, ingående av avtal om barns vårdnad, boende, umgängesrätt och underhåll samt medling. Utveckling av familjerätten/barnatillsynen är en viktig del i det förebyggande arbetet i form av stöd till familjer vid separationer.

Adoptionsrådgivningen förverkligas genom avtal med Rädda barnen Finland r.f. I familjerätten ingår även medling enligt äktenskapslagen.

Under avdelningen för tidigt stöd för barn och familj finns en del av den verksamhet som före 1.1.2021 fanns under verksamheten för barnskydd.

Förutsättningarna för att kunna jobba förebyggande och ge rätt service i rätt tid, är att personaldimensioneringen är tillräcklig. Utredningsarbetet är tidskrävande och samtidigt ska bedömningar om insatser göras parallellt. Barns möjlighet till att vara delaktiga i frågor och beslut rörande dem behöver utvecklas. Tid behövs för personal att prata med barn.

Avdelningens kostnader består till merparten av egna personalkostnader. Personalen fattar myndighetsbeslut, utför socialt arbete, social handledning, familjehandledning och ger rådgivning.

Målsättningar och måluppfyllelse

Fortsatt utveckling av service i samarbete inom och utanför organisationen med beaktande av den nya socialvårdslagen och med tyngdpunkt på barn- och mödrarådgivning, barnomsorg och skola

Under året har en arbetsgrupp för "Familjecenter-Åland" sammankommit för att utreda möjligheterna kring familjecenter. Samarbetet gäller primärvårdstjänster mellan Ålands hälso- och sjukvård och KST kring barnfamiljer. Arbetet fortsätter under år 2023 med mål att få ett beslut från berörda parter.

Samarbetet i övrigt har haft mer fokus på individnivå och utskick av information. Arbetet behöver fortsätta med att implementera gemensamma handlingsmodeller mellan de olika aktörerna.

Serviceprocesserna fortsätter utvecklas under året med fokus på att uppnå en god service i rätt tid då klienterna behöver den och följa lagens krav på handläggningstider

Serviceprocesserna har utvecklats under året för att göra arbetet tydligare för både klienter och personal.

Stipulerade handläggningstider har inte kunnat uppnås till fullo, men förbättrats i jämförelse med året före. Förseningarna beror till största delen på obesatta tjänster inom verksamhetsområdet. Trots försenade utredningstider har klienterna fått service om behov har konstaterats under utredningstiden.

Arbetet med att uppnå en god service i rätt tid är utmanande då fler aktörer är involverade och kräver fortsatt arbete såväl internt som externt.

Utveckla det sociala arbetet på avdelningen med fokus på snabbare insatser

Avdelningen har lagt tyngdpunkt på att kunna ge snabba insatser så fort som möjligt.

Inom området barnatillsyn har det funnits en kö och arbetet har under slutet av året fokuserats på att handlägga nödvändiga juridiska dokument som avtal och utredningar till domstol. Exempelvis samarbetsamtal har inte kunnat ges i den utsträckning som efterfrågats.

En socialarbetartjänst med specialkunskap inrättas för att stöda och utveckla arbetet med familjer. Målsättningen är att stärka det sociala arbetet och kunna ge intensivare tidigt stöd för att undvika långa klientrelationer som kan leda till omhändertagningar. Resursen kan vid behov även användas i barnskyddet för konsultation

Tjänsten tillsattes i början av året och har varit en viktig service även till övriga avdelningar såsom barnskydd och funktionservice. Under slutet av året utbildades personal från avdelningen tillsammans med barnskyddet i "vägledande samspel" och socialarbetaren med specialkunskap har en viktig roll i det fortsatta arbetet.

Stödet till barn och familjer vid våld eller misstanke om våld utvecklas i samarbete med övriga avdelningar

Arbetet fortsätter och barnskyddet arbetar med att ta fram en mall för de stödinsatser som ges exempelvis vid förhör.

Statliga projektmedel söks för utveckling och uppdatering av "barnahus-modellen" i samarbete med andra, såsom Ålands hälso- och sjukvård, Ålands polismyndighet, Åklagarämbetet m.fl. Målet är en uppdaterad barnahus-modell som implementeras i befintliga verksamheter.

Arbetet har bestått av föreläsningar riktade till alla yrkesgrupper som kommer i kontakt med barn och en uppdaterad modell för barnahus-arbetet färdigställs i början av år 2023.

Serviceformen stödpersoner och stödfamiljer utvecklas i nära samarbete med barnskyddet. Utbildning/fortbildning för stödpersoner/-familjer planeras.

Under året har utbildning för stödpersoner och -familjer hållits i samarbete med föreningen Ehjä ry. Socialhandledaren har fortsättningsvis handhaft administrationen av barnskyddets stödpersoner och -familjer. Ansvar för barnskyddets stödfamiljer gällande avlösarservice har övergått till socialarbetaren för familjevård, då denna tillträdde på hösten.

Ekonomiskt utfall

Tidigt stöd för barn och familj	Budget	Förändr i budget	Budget inkl. ändr	Utfall	Avvikelse	Utfall
Belopp i 1 000 euro	2022	2022	2022	2022		2021
Verksamhetsintäkter						
Ersättningar från kommuner	0	0	0	0	0	0
Övriga försäljningsintäkter	0	0	0	0	0	0
Avgiftsintäkter	0	0	0	5	5	0
Understöd och bidrag	0	0	0	0	0	0
Övriga verksamhetsintäkter	0	0	0	0	0	1
Verksamhetsintäkter totalt	0	0	0	5	5	1
Verksamhetskostnader						
Löner och arvoden	-1 158	0	-1 158	-878	280	-1 037
Lönebikostnader	-252	0	-252	-188	64	-214
Köp av tjänster	-588	0	-588	-459	129	-421
Material, förnödenheter och varor	-18	0	-18	-8	10	-15
Understöd	-30	0	-30	0	30	-1
Hyseskostnader	0	0	0	-1	-1	0
Övriga verksamhetskostnader	0	0	0	0	0	-1
Verksamhetskostnader totalt	-2 047	0	-2 047	-1 534	513	-1 688
Verksamhetsbidrag	-2 047	0	-2 047	-1 528	519	-1 688

Under året har ett flertal tjänster varit obesatta; en socialarbetartjänst från 21.2.2022, ett vikariat som barnatillsyningsman från 16.7.2022 och en ordinarie barnatillsyningsman från september 2022. Från mitten av oktober anställdes barnatillsyningsmän på deltid. Innehavarna av två tjänster har varit på partiell vårdledighet hela året utan vikarie. Därtill har en socialhandledartjänst och ett familjehandledarvikariat varit obesatta delar av året.

Tallbackens personal har utfört en del ärenden gällande övervakade umgängen samt övervakade lämningar på s.k. obekväm arbetstid. Personalens lön har belastat Tallbackens budget under verksamhetsområdet Barnskydd.

Nyckeltal

Nyckeltal	2019	2020	2021	2022
Tidigt stöd för barn och familj				
Andelen erkännande av faderskap	152	160	186	167
Antal fastställda avtal om underhållsbidrag	146	153	61	66
Avtal om vårdnad av barn och umgängesrätt och boende	238	133	53	40
Antal vårdnadsutredningar			5	7
Antal övervakade/stöttade umgängen			3	10
Antal moderskapsunderstöd lådor			200	167
Antal moderskapsunderstöd pengar			92	64
Antal barnskyddsanmälningar	873	794	848	753
Antal behandlade barnskyddsanmälningar inom utsatt tid			718	721
Antal barn som barnskyddsanmälningar gäller	454	421	480	425
Antal barnskyddsutredningar efter inkommen barnskyddsanmälan	171	187	198	144
Antal barnskyddsutredningar inom utsatt tid			128	76
Antal bedömning av servicebehov efter inkommen barnskyddsanmälan	1	12	99	57
Antal bedömning av servicebehov inom utsatt tid			64	40
Antal klienter beviljade hemservice			23	23
Antal klienter beviljade familjearbete			78	74
Antal klienter beviljade stödpersoner			27	34
Antal klienter beviljade stödfamiljer			36	35
Antal familjer beviljade familjerehabilitering			1	0
Antal besök familjerådgivning	2 007	2 035	2 047	1 952

Minskning av antal vårdnadsavtal beror på lagändring.

Barnskyddsutredningar har gjorts på både avdelningen för tidigt stöd och barnskyddet.

2.2.3. Barnskydd

Verksamhetsområde och verksamhetsidé

Barnskydd består av resultatenheter förvaltning, tjänster inom barnskydd, placering av barn utom hemmet samt Tallbacken. Områdeschefen är huvudansvarig för verksamhetsområdet.

Målsättningen inom barnskyddet är att trygga barnets rätt till en trygg uppväxtmiljö, en harmonisk och mångsidig utveckling samt trygga rätten till särskilt skydd.

Socialjouren är organiserad under områdeschefen för barnskyddet. Således tryggas brådskande och nödvändig hjälp för personer i alla åldrar utanför ordinarie tjänstetid.

Placering av barn utom hemmet (institutions- och familjevård) ordnas då brister i omsorgen om barnet eller andra uppväxtförhållanden hotar att allvarligt äventyra barnets hälsa eller utveckling, eller barnet allvarligt äventyrar sin hälsa eller utveckling genom till exempel användning av rusmedel, brottslig gärning eller därmed jämförelsebart beteende. Av barnskyddets klienter är cirka hälften placerade i vård utom hemmet. Till barnskyddets verksamhetsområde hör också barn och familjer med intensivt stöd inom barnskyddets öppenvård samt eftervård.

Tallbacken är både ett barn- och ungdomshem och ett familjeboende samt skyddshem. Här erbjuds boende för barn och unga som av olika anledningar inte kan bo hemma, för vårdnadshavare som behöver hjälp i föräldrarollen och för dem som är utsatta för hot eller misshandel. Skyddshemmet upprätthålls med stöd av landskapslag (ÅFS 2015:117) och KST:s ståndpunkt är att Landskapsregeringen även framöver ska ansvara för skyddshemsverksamheten. Detta enligt samma modell som på fastlandet, för att Åland inte ska hamna i en ojämlig ställning.

Målsättningar och måluppfyllelse

Att tillsammans med avdelningen för tidigt stöd för barn och familj utveckla rekrytering, utbildning, handledning och ersättningsförfarande rörande stödpersoner, stödfamiljer och familjehem samt att ett arbetspar för detta bildas

Målet är uppfyllt. Genom att en tjänst som socialhandledare på barnskyddet gjorts om till socialarbetare med ansvar för vård utom hemmet har arbetet utvecklats. Under året har servicenivån för familjevård och servicenivån för stödpersoner och –familjer reviderats.

Att via den nationella barnskyddsorganisationen Pesäpuu r.f. utbilda delar av barnskyddets personal samt familjehemsföräldrar för att senast 2023 kunna anordna PRIDE-utbildning för personer som är intresserade av familjevård. Kurserna har tidigare anordnats av Rädda barnen på Åland. Satsningen innebär kostnadsinbesparingar över tid.

Målet är inte uppfyllt då det inte varit möjligt att genomföra utbildningen på svenska under året.

Överföra barnskyddets arbete med unga inom eftervården till vuxensocialarbetet. Handläggning av ärenden för personer som är i behov av fortsatt placering i eftervård kvarstår fortsatt vis hos barnskyddet.

Målet är uppfyllt. Se måluppfyllelse på vuxensocialarbete.

Fortsätta arbetet med att etablera verksamheten med en tydlig arbetsfördelning mellan det tidiga stödet och barnskyddet

Målet är uppfyllt och utvecklingsarbetet fortsätter. Under året har barnskyddet och verksamhetsområdet tidigt stöd för barn och familj haft ett samarbete med fokus på de olika klientgrupperna och fördelningen mellan verksamhetsområdena. Detta arbete syns bland annat i ett

minskat antal utredningar om barnskyddsbehov. Bristen på socialarbetare har inneburit svårigheter i det arbetet och behandlingstider som varit längre än vad lag stipulerar. Barnskyddets intensifierade familjearbete (mer än två besök per vecka) har nästan uteslutande utförts av Tallbackens socialhandledare under året. Samtliga av barnskyddets övervakade umgängen har utförts av Tallbackens socialhandledare. Detta har varit möjligt i och med utökningen av personal på Tallbacken.

Ekonomiskt utfall

	Budget	Förändr	Budget	Utfall	Av-	Utfall
Barnskydd		I	inkl.		vi-	
Belopp i 1 000 euro	2022	budget	ändr	2022	kel-	2021
		2022	2022		se	
Verksamhetsintäkter						
Ersättningar från kommuner	0	0	0	0	0	0
Övriga försäljningsintäkter	0	0	0	2	2	0
Avgiftsintäkter	100	0	100	88	-12	71
Understöd och bidrag	270	0	270	270	0	234
Övriga verksamhetsintäkter	84	0	84	75	-9	0
Verksamhetsintäkter totalt	454	0	454	435	-19	304
Verksamhetskostnader						
Löner och arvoden	-1 721	0	-1 721	-1 723	-3	-1 585
Lönebikostnader	-305	0	-305	-294	11	-263
Köp av tjänster	-1 872	400	-1 472	-1 243	229	-1 438
Material, förnödenheter och varor	-47	0	-47	-11	37	-17
Understöd	-67	0	-67	-94	-27	-107
Hyreskostnader	-20	0	-20	0	20	0
Övriga verksamhetskostnader	0	0	0	0	0	-4
Verksamhetskostnader totalt	-4 032	400	-3 632	-3 366	267	-3 413
Verksamhetsbidrag	-3 578	400	-3 178	-2 930	248	-3 108

Intäkter som budgeteras under barnskydd är den avgift som kan uppbäras av barns föräldrar som en ersättning för familje- och anstaltsvård, med stöd av 7a § lagen om klientavgifter inom social- och hälsovården, samt ersättning för upprätthållande av skyddshem som bekostas av landskapet. Övriga verksamhetsintäkter består huvudsakligen av ersättningar från ÅHS avseende andel av vissa klienters kostnader för boende utanför Åland.

Barnskyddet har inte haft full bemanning under verksamhetsåret. Trots detta ligger lönekostnaderna på budgeterad nivå. Detta förklaras av för lågt budgeterade arvoden för familjevård och en ökad semesterlöneskuld.

Antalet vård dygn för barn placerade utom hemmet har sjunkit och därmed blev kostnaderna för köpta tjänster lägre än budgeterat. Förbundsstyrelsen har omdisponerat 400 000 euro av barnskyddets ursprungliga anslag för köp av tjänster till köp av tjänster inom verksamhetsområdet funktionservice och sysselsättning.

Nyckeltal

Nyckeltal Barnskydd	2018*	2019*	2020*	2021	2022
Antal vård dygn, vård utom hemmet					
Familjevård	6 786	8 517	11 501	11 054	9 971
Eftervård i familjevård	96	373			427
Familjevård via företag	741	1 108	1 582		0
Eftervård i familjevård via företag					942
Institutionsvård	6 251	5 103	4 749	4 166**	3 293**
Totalt	13 874	15 101	17 832	15 220	14 633

* Källa: ÅSUB

** varav Tallbacken 1 456 (2021) respektive 805 (2022)

Antal omhändertagna barn per vårdform	31.12.2021	31.12.2022
Familjevård		
På Åland	26+1	26*
På fastlandet och i Sverige	4	1
Institution		
På fastlandet och i Sverige	5	4
Totalt	36	31

*samt ytterligare 4 barn som är placerade i förälders vård då återgång till hemmet förbereds

2.2.4. Vuxensocialarbete

Verksamhetsområde och verksamhetsidé

Vuxensocialarbete består av resultatenheterna förvaltning, socialt arbete, integrationsarbete samt alkohol- och drogarbete. Områdeschefen är huvudansvarig för verksamhetsområdet.

Vuxensocialarbetet riktar sig till personer som fyllt 18 år. Målsättningen inom vuxensocialarbetet är att stöda individens sociala välbefinnande, funktionsförmåga och kapacitet att klara sig själv i det dagliga livet och möjlighet att fungera som fullvärdig medlem i det åländska samhället. Socialt arbete som riktar sig till vuxna innefattar rådgivning och handledning, social rehabilitering, utkomststöd, stöd i boendefrågor, stöd vid akuta krissituationer, missbrukarvård samt ordnande av socialservice för stödbehov på grund av närstående- och familjevåld samt stöd till offer för människohandel. I det sociala arbetet ingår också förebyggande av psykisk ohälsa genom rådgivning och handledning.

Socialvårdslagen förtydligar socialvårdens uppgift att stöda personer som utsätts för närstående- och familjevåld eller annat våld och illabehandling. Våld i nära relationer är ett internationellt, nationellt och åländskt problem. KST behöver fortsätta bygga upp arbetet, och utveckla metoder och rutiner för att hantera dessa ärenden och ge stöd och hjälp för våldsutsatta personer. En utmaning är att upptäcka förekomsten av våld i nära relationer, vilket kräver att kunskap finns inom klientarbetet.

Integration är enligt definitionen i landskapslagen (ÅFS 2012:74) om främjande av integration invandrarens och samhällets interaktiva utveckling med målet att ge invandraren de kunskaperna och färdigheterna som behövs i samhället och arbetslivet samtidigt som invandrarens möjligheter att upprätthålla sitt eget språk och sin egen kultur stöds. Enligt 24 § nämnda lag är kommunen "allmänt ansvarig och samordningsansvarig för utvecklandet av invandrarnas integration samt för planeringen och uppföljningen av integration på lokal nivå." KST upprättade under 2021 ett förslag till gränsdragningsdokument gällande ansvars- och uppgiftsfördelningen gällande integration och flyktmottagning mellan kommunerna och KST. Gränsdragningsdokumentet sändes till kommunerna för synpunkter i början av 2022. Under hösten reviderades förslaget ytterligare då det i samband med bildandet av välfärdsområdena i Finland och de kommande förändringarna i Finlands integrationslag tydliggjordes ytterligare vilka uppgifter som ska kvarstå i kommunen samt vilka uppgifter som hör till socialvården. I december 2022 sammankallade Ålands landskapsregering, på KST:s begäran, till ett gemensamt möte med KST och kommunerna. På mötet fick KST landskapsregeringens understöd för förslaget till gränsdragningsdokument och ansvarsfördelningen. Ärendet är ännu inte avgjort, och diskussioner med kommunerna gällande gränsdragningen fortgår.

Socialvårdens integrationsarbete innefattar bland annat att bevilja integrationsstöd i form av utkomststöd, ge handledning och rådgivning gällande olika socialskyddsformåner och social service, vid behov medverka i sektorsövergripande samarbete vid inledande kartläggningar och uppgörande av integrationsplaner, tillhandahålla och utföra lagstadgad service och tjänster inom socialvården, tillse att dessa tjänster även lämpar sig för invandrare och utveckla kompetensen i integrationsfrågor för personalen inom KST. I integrationsuppgifterna ingår även att samarbeta med mottagningskommunen och övriga berörda myndigheter kring förberedelser, samordning av besökstider och tolktjänster och handläggning av ärenden i samband med flyktmottagningen, till exempel beviljande av utkomststöd. Beslut om mottagande av kvotflyktingar samt program för integrationsfrämjande fattas av medlemskommunernas fullmäktige.

Enligt integrationslagen har kommunerna rätt till ersättningar för att de ordnar integrationstjänster. För personer som är kvotflyktingar eller asylsökande utbetalas automatiskt en kalkylerad ersättning av

staten till bosättningskommunen. Ersättningen är avsedd för handledning av och rådgivning för flyktingar och för annan verksamhet som behövs för deras integration. Den årliga kalkylerade ersättningen är 2 300 euro/person och 6 845 euro för barn yngre än sju år. Därtill får kommunen en ersättning om 700 euro för varje person som kommunen utarbetar en integrationsplan med. För att ersättningen ska betalas ut krävs att kommunen har avtal med Närings-, trafik och miljöcentralen (NTM-centralen) och ett aktuellt integrationsprogram. Ersättning betalas även ut på basis av faktiska kostnader, till exempel för utkomststöd och tolktjänster. KST kan söka ersättning för sina faktiska ersättningar direkt från NTM-centralen på motsvarande sätt som välfärdsområdena. Inom vuxensocialarbetet arbetar en socialarbetare huvudsakligen med integrationsuppgifter i anslutning till socialservicen.

Syftet med alkohol- och drogarbete är att minska och avlägsna alkohol- och drogrelaterade faktorer som äventyrar välfärd och säkerhet samt stödja alkohol- och drogfrihet. Alkohol- och drogarbetet sker huvudsakligen i anslutning till Beroendemottagningen.

Beroendemottagningen är en öppenvårdsmottagning som erbjuder stöd och behandling till personer med missbruk eller beroende av alkohol, narkotika, läkemedel, samt spel om pengar. Beroendemottagningens service riktar sig även till anhöriga. Klienter kan kontakta Beroendemottagningen direkt. Beslut om plats vid behandlingshem fattas av ledande socialarbetaren inom verksamhetsområdet.

För ökad kompetens och fortbildning har Beroendemottagningens personal deltagit i ASI-utbildning, Drogfokus-konferensen i Jönköping, samt Nordiska alkohol- och drogforskardagarna 2022 på Åland.

Målsättningar och målpuppfyllelse

Fortsätta etablera och utveckla klientarbetet inom vuxensocialarbetet vad gäller klient- och serviceprocessen, bedömning av servicebehov och uppgörande av klientplaner

De flesta klienter som överfördes från kommunerna till KST:s vuxensocialarbete fr.o.m. 1.1.2021 saknade en tidigare uppgjord klientplan. Arbetet med att bedöma servicebehovet och uppgörande av klientplaner pågår kontinuerligt, men kommer att ta tid att arbeta ikapp. KST:s ledning har under året arbetat med att tydliggöra KST:s klientprocess för ökad tydlighet och enhetligare arbetsprocesser inom de olika verksamhetsområdena. Vuxensocialarbetet har inom avdelningen, dvs. tillsammans med Beroendemottagningen, tydliggjort klientprocessen samt interna rutiner och samarbetet kring personer med beroendeproblematik.

Etablera och utveckla socialarbetet och social rehabilitering, med särskilt fokus på att stödja unga vuxna utan studie- eller arbetsplats

Vuxensocialarbetet har samarbetat kring sysselsättningsfrämjande åtgärder tillsammans med AMS och ungdomshuset Boost, till exempel genom deltagande i nätverksmöten. I anslutning till det övriga socialarbetet och sociala handledningen utreds klientens behov av rehabilitering och möjlighet att erhålla rehabiliteringstjänster via FPA (t.ex. rehabiliterande psykoterapi, NUOTTI-coachning, Min egen väg) samt behov av exempelvis boendestöd och/eller stödperson. Fortfarande finns utvecklingsbehov gällande den sociala rehabiliteringen och möjligheter till samverkan bör utredas, till exempel tillsammans med ÅHS och missbrukarvården.

Överföra barnskyddets arbete med unga inom eftervården till vuxensocialarbetet. Handläggning av ärenden för personer som är i behov av fortsatt placering i eftervård kvarstår fortsättningsvis hos barnskyddet.

Barnskyddets eftervårdsklienter, dvs. personer i åldern 18–25 år, överfördes till vuxensocialarbetet i mars–april 2022. Eftervårdsärendena handläggs primärt av verksamhetsområdets två socialhandledare. Överföringen gjordes utan utökning av vuxensocialarbetets personalresurser och det kan konstateras att arbetet varit resurskrävande, då arbetet ofta innebär täta kontakter då eftervårdsklienterna ofta har stort behov av stöd och handledning. Under året har 26 eftervårdsklienter överförts till vuxensocialarbetet, varav 21 klienter har haft en aktiv klientrelation under året.

Tydliggöra klientprocessen och utveckla samarbetet med ÅHS för klienter med psykisk ohälsa och missbruksproblematik

Representanter från vuxensocialarbetet har under året ingått i flera olika grupper med uppdrag att arbeta kring utvecklingsfrågor i anslutning till samverkansavtalen som ingåtts mellan KST, kommunerna och ÅHS. Under 2022 är det främst samverkansgruppen kring psykisk ohälsa som kommit ingång med sitt arbete. I gruppen ingår representanter från barnskyddet, vuxensocialarbetet, funktionservice och sysselsättning samt ÅHS psykiatriska avdelning och öppenvård. Arbetsgruppen har bland annat hanterat frågeställningar som gäller processen vid M1-bedömning, gemensam protokollföring vid nätverksmöten, framtagande av samtyckesblankett, klientprocessen vid anmälan till annan myndighet i enlighet med 40 § Socialvårdslagen samt förfarandet och samarbetet vid gemensamma bedömningar om klientens servicebehov samt uppgörande av klientplaner. Arbetet i samverkansgrupperna fortgår.

Beroendemottagningen har under november 2022 påbörjat ett nytt samarbete med ÅHS och LARO-mottagningen där behandlarna finns på plats på ÅHS en förmiddag i veckan för drop-in- och samarbetssamtal, information och möjlighet att ge NADA-akupunktur.

Utveckla handlingsplan för arbetet mot våld i nära relationer och implementera denna inom organisationen

Sedan våren 2022 kan vuxensocialarbetet bevilja stödsamtal för våldsutsatta som erbjuds genom köptjänst i samarbete med Folkhälsan på Åland. Under hösten har vuxensocialarbetet utarbetat en handlingsplan för socialtjänstens arbete mot våld i nära relationer. Handlingsplanen är avsedd att fungera som ett styrdokument för organisationens alla verksamheter och ska användas som ett stödjande och vägledande redskap för personalen. Syftet är att tydliggöra hur KST kan arbeta för att upptäcka, agera, stödja, hjälpa och förebygga våld i nära relationer. Handlingsplanen kommer att implementeras i organisationen under år 2023.

Ekonomiskt utfall

	Budget	Förändr i	Budget	Utfall	Av- vi- kel- se	Utfall
Vuxensocialarbete		budget	inkl. ändr			
Belopp i 1 000 euro	2022	2022	2022	2022		2021
Verksamhetsintäkter						
Ersättningar från kommuner	0	0	0	0	0	0
Övriga försäljningsintäkter	120	0	120	110	-10	148
Avgiftsintäkter	150	0	150	83	-66	54
Understöd och bidrag	0	0	0	0	0	0
Övriga verksamhetsintäkter	0	0	0	8	8	2
Verksamhetsintäkter totalt	270	0	270	202	-68	204
Verksamhetskostnader						
Löner och arvoden	-602	0	-602	-593	9	-519
Lönebikostnader	-134	0	-134	-126	9	-110
Köp av tjänster	-543	0	-543	-423	120	-312
Material, förnödenheter och varor	-29	0	-29	-3	26	-5
Understöd	-1 440	200	-1 240	-1 091	149	-1 190
Hyrskostnader	0	0	0	0	0	0
Övriga verksamhetskostnader	0	0	0	0	0	0
Verksamhetskostnader totalt	-2 749	200	-2 549	-2 237	312	-2 135
Verksamhetsbidrag	-2 479	200	-2 279	-2 035	244	-1 932

Vuxensocialarbetets avgiftsintäkter utgörs av återkrav på utkomststöd som beviljats i väntan på beslut om en annan prioriterad förmån och sker med stöd av 20–23 § utkomststödslagen, samt klientavgifter inom missbrukarvården. Utfallet blev 66 000 euro lägre än budgeterat, men 29 000 euro högre än föregående år.

KST har under året lämnat in en sammanställning och ansökan till NTM-centralen om ersättning för de faktiska kostnader som uppstått inom vuxensocialarbetet under perioden 1.1.2021-30.6.2022. KST har ännu inte fått beslut om ersättningarna. I bokslutet ingår även en uppskattning av resterande kostnader för perioden 1.7-31.12.2022. Dessa poster redovisas som försäljningsintäkter.

Förbundsstyrelsen tog den 27 april 2021 under paragraf 73 beslut om att kalkylerade ersättningar för mottagande av kvotflyktingar som tillkommer medlemskommunerna ska komma KST tillhanda för att täcka de kostnader som uppkommit med anledning av arbetet med integration inom förbundets verksamhetsområde. KST:s förbundsstyrelse hänvisar som grund för sitt beslut lojalitetsavtalet mellan medlemskommunerna och KST samt förbundets grundavtal.

Stadsstyrelsen i Mariehamn har fattat beslut om att överföra hälften av de kalkylerade ersättningar för 2021 som staden erhållit för integrationsfrämjande åtgärder till KST. Staden motiverar beslutet med att de inte undertecknat lojalitetsavtalet, varpå det inte är grund för staden för att överlåta de kalkylerade ersättningar som staden erhållit för integrationsarbetet 2021, samt att grundavtalet inte desto närmare reglerar hur fördelningen av dylika kostnadsersättningar ska göras i de fall där ersättning utgår för uppgifter som delas mellan KST och medlemskommun.

Frågan om gränsdragning mellan KST och kommunerna gällande integrationsarbetet och fördelningen av de kalkylerade ersättningarna är fortfarande inte löst. I utfallet för 2021 och 2022 har hälften av kommunernas kalkylerade ersättningar upptagits som försäljningsintäkter.

Vuxensocialarbetet har inte haft full bemanning under verksamhetsåret och behovet av stödpersoner har inte varit lika stort som förväntat. Trots detta ligger lönekostnaderna nära budgeterad nivå. Detta förklaras av en ökad semesterlöneskuld.

Kostnaderna för köp av tjänster är 120 000 euro lägre än budgeterat, främst tack vare lägre kostnader för missbrukarvård. Utfallet för stödsamtal till våldsutsatta är lägre än budgeterat, eftersom verksamheten kom igång först under senare delen av våren.

Kostnaderna för flyktingarnas utkomststöd är lägre än budgeterat till följd av utflyttning. Antalet utkomststödstagare konstateras ha minskat under året, vilket påverkat utfallet för det grundläggande och kompletterande utkomststödet. Förbundsstyrelsen har omdisponerat 200 000 euro av vuxensocialarbetets ursprungliga anslag för understöd till löner inom verksamhetsområdet funktionservice och sysselsättning.

Vissa kostnader för service som gäller verksamhetsområdet, bland annat skyddshemsboende, barnskyddets eftervård och boendestöd för vuxensocialarbetets klienter, ingår i bokslutet för verksamhetsområdena barnskydd samt funktionservice och sysselsättning.

Nyckeltal

Nyckeltal				
Vuxensocialarbete				
Skyddshemsboende	2019	2020	2021	2022
Vårddygn, vuxna	245	202	173	278
Vårddygn, barn	96	162	72	301
Antal familjer	-	10	9	16
Stödsamtal för våldsutsatta				2022
Antal klienter				8
Antal besök				25
Missbrukarvård	2019	2020	2021	2022
Beroendemottagningen				
Antal klienter totalt	274	270	212	203
- varav kvinnor	107	114	94	75
- varav män	167	156	118	128
Antal besök	2 762	2 683	2 107	2 166
Övrig missbrukarvård				
Antal placeringar			8	8
Utkomststöd			2021	2022
Antal hushåll			438	386
Antal personer			748	639
Antal ansökningar				
Anlänt under perioden			2 302	1 853
Begäran om utredning sänd			557	376
Beslut gjorts			2 302	1 853
Behandlingstid i medeltal, vardagar per ansökan			3	4
Kontakt med socialvården för bedömning av servicebehovet			2021	2022
Service för personer i arbetsför ålder			21	50
Äldreservice			7	11
Missbrukarvård			0	0
Boendestöd, vuxensocialarbete				2022
Antal klienter				19
Antal timmar				1 220
Barnskyddets eftervård, 18-25 år				2022
Antal klienter				21

2.2.5. Funktionsservice och sysselsättning

Verksamhetsområde och verksamhetsidé

Funktionservice och sysselsättning består av resultatenheterna administration, socialt arbete, all KST-service för personer med funktionsnedsättning, stöd för närståendevård, boende och sysselsättning. Områdeschefen är huvudansvarig för verksamhetsområdet.

Målsättningen inom funktionservice och sysselsättning är att främja förutsättningarna för personer med funktionsnedsättningar att leva och vara verksamma som jämbördiga medlemmar i samhället samt att förebygga och undanröja olägenheter och hinder som funktionsnedsättningen medför.

Funktionservice övergripande

I socialt arbete ingår förebyggande arbete, rådgivning och handledning samt utredningar och planering. Service för personer med funktionsnedsättning omfattar olika serviceformer med stöd av LL om socialvård (2020:12) såsom social rehabilitering, hemservice, stödtjänster, boendeservice i olika former, service på institution, service som stöder rörligheten, annan socialservice (t.ex. avlastning och stödpersonverksamhet), dagvård, verksamhet i sysselsättnings syfte och arbetsverksamhet för personer med funktionsnedsättning.

Service i enlighet med handikappservicelagstiftningen omfattar färdtjänst, dagverksamhet, serviceboende, personlig assistans, rehabiliteringshandledning och anpassningsträning. Ekonomiskt stöd kan enligt anslagsbundenhet beviljas för anskaffning av redskap, maskiner och anordningar som behövs för att klara de dagliga funktionerna samt för ändringsarbeten eller redskap och anordningar till bostaden. Även stöd för extra klädkostnader och specialnäring kan vara aktuellt.

Närståendevårdsstöd för klienter under 65 år handläggs inom funktionservice.

Lagen om specialomsorger innehåller bestämmelser för dem som på grund av medfödd eller i utvecklingsåldern erhållen sjukdom eller skada hämmats eller störts i sin utveckling eller sina psykiska funktioner och som inte med stöd av någon annan lag kan få den service de behöver.

Boendeservice

Boendeservice inom förbundet bedrivs idag vid 11 olika boendeenheter som ger totalt 90 boendeplatser. Däri ingår ett korttidsboende för barn (Solkulla) som beviljas för hela KST samt det nystartade KST ESB-boendeenheten Lagunen. Utöver detta finns KST:s boendestöd som stöder självständigt boende i eget hem, både enligt socialvårdslagen och specialomsorgslagen. Boendena leds av föreståndare och i förverkligandet av omsorgen deltar vårdare och handledare. För specialomsorg med dubbeldiagnostisering, där adekvat boendeplats inte kan erbjudas inom landskapet, köps ett antal platser utanför Åland.

Samordningen av socialvården har gett tillfälle till att ta ett mer samlat grepp kring boende även för andra grupper än klienter inom specialomsorgen. Trots att KST ESB-enheten med 7 boendeplatser startat hösten 2022 finns det behov av flera boendeplatser i KST:s regi för personer i under 65 år. I och med KST ESB har köptjänstplatserna kunnat minskas i viss mån. Därtill behöver det kontinuerligt finnas tillgång till korttidsplatser vid boendeenheter för att kunna erbjuda avlastning för närståendevårdare och periodplatser för klinikfärdiga klienter som ökar i och med tidigt insjuknande i bland annat stroke.

Sysselsättning

Sysselsättning är en viktig del av specialomsorgen. KST har sammanlagt sex dagverksamheter som leds av föreståndare och i verksamheten deltar vårdare och handledare. Inom specialomsorgen finns även en avdelning för integrerat arbete som samordnas av en handledare samt en dagverksamhet i anknytning till Åkersvängens boende.

Förutom dagverksamheten för klienter inom specialomsorgen har KST skyldighet att tillgodose behovet av verksamhet i sysselsättnings syfte och arbetsverksamhet för funktionshindrade. Med verksamhet i sysselsättnings syfte avses anordnande av rehabiliteringsåtgärder och andra stödåtgärder för att främja en persons möjligheter att få arbete på den öppna arbetsmarknaden.

Med arbetsverksamhet för personer med funktionsnedsättning avses verksamhet i syfte att bevara och främja en persons funktionsförmåga i vilken den som deltar i arbetsverksamheten inte står i ett anställningsförhållande enligt arbetsavtalslagen till den som anordnar verksamheten. För att tillgodose behovet av verksamhet i sysselsättnings syfte köper KST en betydande del av denna tjänst av Ålands Handikappförbund genom verksamheten Fixtjänst.

Målsättningar och måluppfyllelse

Funktionservice övergripande

Fortsätta att skapa nya rutiner och processer för funktionservice och sysselsättning som helhet, samt för specialomsorgen, som har fått en helt ny placering i organisationen, samt öka samverkan mellan specialomsorgen och den övriga socialvården inom KST

Personal har deltagit i utbildning angående ny funktionshinderlag och socialvårdslag. Ett boendeseminarium och ett sysselsättningsseminarium har hållits under hösten 2022. Processbeskrivning och styrdokument för ledargruppen har tagits fram. Avdelningen har bland annat tagit fram styrdokument för anslagsbundna tjänster och stödåtgärder. I september gjorde avdelningen en studieresa till Pargas stad och Kårkulla för att bland annat bekanta sig med liknande arbetsprocesser och deras serviceutbud.

Stärka samarbetet med kommunerna för att skapa fungerande rutiner för den samverkan som krävs för en sömlös service, främst gällande hemservice, ESB-placeringar och stödtjänster

Samarbetsmöten har hållits med representanter från äldreomsorgen och med flera andra externa samarbetspartners. Samverkansmöten med ÅHS, kommunerna och KST gällande samverkansavtal för hemservice har hållits regelbundet 2022, bland annat med gemensam besöks- och vårdplanering som mål. Även samverkansavtal för psykiatrin och KST gällande psykisk ohälsa har diskuterats under året.

Fortsätta att se över köpta tjänster och söka olika lösningar. Vid inledningen av KST:s verksamhet reserverades medel i form av köp av tjänster från kommunerna som ett första skede.

KST:s avtal med kommuner och privata aktörer gällande såväl boendeservice som hemservice och personlig assistans har tillämpats i full omfattning. Upphandlad service har även förlängts för optionsåret 2023.

Ansökan om medel för förstudie och projektering av servicesedlar har initierats hos Ålands landskapsregering.

Förbundsstyrelsen har 15.3.2022 antagit en servicenivå för KST:s anslagsbundna tjänster och stödåtgärder.

Inför år 2023 kommer närståendevårdarnas rätt till regelbunden hälsoundersökning att kunna förverkligas avgiftsfritt via ÅHS.

För att kunna behandla ansökningar om service och utreda bedömningar av servicebehov inom utsatt tid och ge service enligt lag (utan dröjsmål, max 3 månader) samt för att ta fram nya och uppdatera befintliga klientplaner och utveckla verksamheten i enlighet med all ny lagstiftning krävs en utökning av personalresurser.

En utökning av följande personalresurser finns med i budgeten: socialarbetarresurs (1), socialhandledare (1) och administratör (1). Resurserna ska delvis finansieras genom att avtal om köptjänster avslutas (administrativa uppgifter i samband med personlig assistans och färre personliga assistenter som har klienterna som egna arbetsgivare i en arbetsdryg uppgift).

En utökning av följande personalresurser har skett 2022: socialarbetarresurs (1), socialhandledare (1) och administratör (1). Personal har kunnat rekryterats under inledningen av år 2022.

Generellt har allt flera klienter med personlig assistans valt att få sin assistans via assistenter som är anställda av KST framom att själva vara arbetsgivare, eftersom arbetsgivaransvaret är omfattande och har blivit alltmer komplext med uppdateringar i inkomstregistret, försäkringar, arbetarskydd och företagshälsovård för de personliga assistenterna.

Kriterierna för stöd för rörligheten/färdtjänst ses över

En större sammanställning av stöd för rörligheten och färdtjänst har sammanställts och behandlats i styrelsen 15.3.2022, 38 §. Styrelsen konstaterade att det inte finns budgetmedel för att år 2022 ändra på servicenivån. Mindre förbättringar gjordes i enlighet med beredningen och ärendet ska diskuteras vidare i budgetberedningen under 2023. Under året har arbetet med en handbok för stöd för rörlighet och färdtjänst tagits fram. Den ska distribueras till berörda under år 2023. Samarbetsmöte har hållits med taxiidkare. Rutiner kring färdtjänst/skolskjuts för de YTP-elever som är i behov av färdtjänst är även under arbete.

Självriskan för färdtjänst 1.1.2022 blev ett fast belopp för hela Åland i enlighet med gällande taxa för kollektivtrafiken på Åland. Noteras även att merparten av serviceformerna stöd för rörlighet och färdtjänst inom KST tillfaller personer över 65 år, där KST inte har någon annan serviceinsats. Eventuell annan service beviljas och dokumenteras via hemkommunernas äldreomsorg.

Boendeservice

Skapa ett ESB-boende/en boendeavdelning för personer under 65 år, med målet att skapa en samlad och gemensam enhet för denna målgrupp där omfattande service kan erbjudas. I nuläget köps dessa platser av kommuner och privata aktörer. Ett tiotal platser behövs för både fasta placeringar, intervallvård och avlastning samt periodvård vid övergång från sjukhusvård tillbaka till boende i eget hem. Behovet är brådskande och stort. En samordning av klienterna till en boendeenhet skapar möjlighet till att utveckla en ändamålsenlig service, samt möjlighet till att samordna sysselsättning och fritidsaktivitet.

Ett ESB-boende, Lagunen, för personer under 65 öppnades under årets senare del. Inför öppnande gjordes en brukarenkät som ett viktigt led i utformningen av enheten. Initialt öppnades ESB-boendet med fem permanenta platser och två korttidsplatser. I och med öppnandet av enheten, som ligger i Jomala och huserar i samma byggnad som boende- och vårdcentret Oasen, kunde KST avsluta några köptjänster. Behovet av platserna har varit stort.

Under året har totalt 17 medicinskt klinikfärdiga klienter under 65 år ombesörjts omfattande insatser via avdelningen funktionservice och sysselsättning i form av bland annat ESB-boende,

institutionsvård, hemservice, boendestöd, stödtjänster, närståendevård och viss personlig assistans samt bostadsanpassningar.

Till följd av ökad vårdtyngd på Blåbärsstigen reserveras medel för en utökning avseende vårdare om 75 % av heltid. Bedömningen av ökad vårdtyngd baserar sig på inkomna tillbudsrapporter.

Personalresursutökningen om 75 % på Blåbärsstigen har nyttjats under år 2022 och har fördelats till båda grupper på enheten. Den har tillsatts genom visstidsanställning, då det har varit utmanande att rekrytera behörig personal.

Till följd av den nya socialvårdslagen görs bedömningen att efterfrågan på boendestödet fortsättningsvis kommer att öka och att de under år 2021 utökade personalresurserna behövs

Efterfrågan av boendestöd har ökat markant. Boendestödets arbetsgrupp fördelades i två grupper där den ena gruppen fokuserar på stöd till personer med beviljad service enligt specialomsorgslagen, medan den andra gruppen fokuserar på stöd till personer med beviljad service enligt Socialvårdslagen. En socialhandledare anställdes för att stärka kompetensnivån i personalgruppen.

Projektering av ny-/ombyggnation på Svedgränd med målsättning att utveckla boenden och daglig verksamhet specialiserat för äldre och personer med multifunktionsnedsättning. Service för totalt minst 20 klienter uppdelat på fler enheter. Det bör också leda till att fastigheter kan avyttras eller hyresavtal kan upphöra.

En arbetsgrupp för planering av utformning av framtida verksamhet på Svedgränd sattes ihop, men lyckades inte nå någon konklusion för utvecklingen under året som gick. Arbetet med att ta fram en boendeplan har påbörjats och boendekön har uppdaterats. Arbetet med boendeplanen fortsätter under 2023.

I november hölls ett boendeseminarium där förbundsstyrelsen hade möjlighet att ta del av plan för den fortsatta verksamheten inom boendeservicen. I samband med det besökte styrelsen organisationens befintliga enheter för boendeservice. Även social- och hälsovårdsminister Anette Holmberg-Jansson besökte flera boenden under hösten.

För verksamhetsenheterna inom KST behöver Abilitas faktureringsmodul till journalprogrammet tas i bruk under 2022, så att klientavgifterna kan hanteras digitalt

Målsättningen har förverkligats för specialomsorgens del från och med våren 2022. Detta behöver även förverkligas för samtliga insatser som KST verkställer, där både avgifter och statistik månatligen ska följas upp digitalt.

Sysselsättning

Samordning av sysselsättningen både inom KST och i samarbete med andra organisationer. Det finns fortsättningsvis ett stort behov av att samordna sysselsättningsfrågor med till exempel Arbetsmarknads- och studieservicemyndigheten (AMS) och psykiatrin.

KST har under året haft en tät kontakt med AMS och deltagit i kund- och nätverksmöten. Kontakten har fungerat relationsbyggande och man har fått en större inblick i varandras verksamheter, vilket bidragit till att skapa en mer sömlös service för kunden/ klienten vid övergång från AMS till KST.

KST har deltagit i flera forum för samarbete kring sysselsättning, bland annat tillsammans med AMS, Ung Resurs, Nuotti coaching, Handicampen och Pelaren.

Dagliga verksamheten har arbetat aktivt för ett ökat samarbete mellan verksamheterna. Bland annat genom planeringsdagar, gemensamma klienthändelser och ett ökat informationsflöde och stöd mellan enheterna.

I dagsläget finns en kö till verksamhet i sysselsättnings- och rehabiliteringssyfte och i och med att behovet tydliggjorts utifrån en mer samordnad socialtjänst bedöms efterfrågan av verksamhet för att främja sysselsättningen öka.

För att tillgodose behovet av sysselsättning köper KST sysselsättningsplatser av Ålands handikappförbund. Enligt gällande avtal mellan KST och Ålands Handikappförbund betalar KST för tjänsten enligt verksamhetens fastställda budget, men drar av alla eventuella bidrag. Från och med år 2022 halverar landskapsregeringen sitt bidrag för Fixtjänsts verksamhet.

För att kunna tillgodose behovet av sysselsättning har en plan fastställts där Fixtjänst ska övertas av KST i sin helhet från och med 2023. Implementering och övertagande av Fixtjänsts verksamhet och inventarier bör till viss del beaktas redan i budgeten för 2022 för en smidig övergång.

Efterfrågan av sysselsättningstjänster har enligt prognos ökat och KST har inte kunnat tillgodose behovet till fullo. KST har inte lyckats klara behandlingstiden för beslut. Glädjande har tre klienter tagit sig vidare till sysselsättning i form av arbete på allmänna arbetsmarknaden eller utbildning. Dialog har förts med Fixtjänst under året för att skapa ett innehåll med tydligare målsättningar inför övertagandet av verksamheten.

I november hölls ett sysselsättningsseminarium där förbundsstyrelsen hade möjlighet att ta del av planen för den fortsatta verksamheten inom sysselsättning. I samband med det besökte styrelsen organisationens befintliga enheter för sysselsättning. Även social- och hälsovårdsminister Anette Holmberg-Jansson besökte de dagliga verksamheterna under hösten.

En sammanslagning av flera enheter inom daglig verksamhet i ett större komplex utreds och förverkligas under 2022

Teamet för dagliga verksamheter har under året utarbetat en handlingsplan för samordnad dagverksamhet som berör alla klienter och personal inom daglig verksamhet. Målsättningen är ökat samarbete och samverkan för såväl de enheter som slås samman som de enheter som kvarstår. Planering har även inletts för en gruppverksamhet för personer inom specialomsorgen som är äldre eller annars inte orkar med att åka till en daglig verksamhet dagligen. I december 2022 togs beslut om att säga upp hyresavtalen för Askuddsvägens dagverksamhet och Hamngatans dagverksamhet och skapa en större verksamhet centralt i Mariehamn. Lokalen skall kunna tillgodose behovet av nya platser som tillkommer under 2023. Daglig verksamhet har tagit emot 7 nya klienter fördelat på fyra enheter utan ökade personalresurser och hade utöver detta klienter i sysselsättning på dagverksamhet under sitt sommarlov från yrkesträningsundervisningen.

KST har egen chaufför som verkställer delar av den lagstadgade transporten till och från daglig verksamhet, samt för transport inom den dagliga verksamheten. Nuvarande fordon är inte ändamålsenligt och behöver antingen avvecklas eller placeras på en av KST:s verksamheter där den kan komma till användning. Ett nytt fordon skulle öka användningsmöjligheten och säkerheten, samt utgöra en mer lämpad arbetsmiljö för vår personal och klienter. Under 2022 utreds hurdan fordon som behöver införskaffas.

En upphandling har gjorts för inköp av en van med möjlighet att transportera rullstolar.

Ekonomiskt utfall

Funktionservice och sysselsättning	Budget	Förändr i	Budget inkl.	Utfall	Av- vik- el- se	Utfall
Belopp i 1 000 euro	2022	budget	ändr	2022		2021
Verksamhetsintäkter						
Ersättningar från kommuner	0	0	0	0	0	0
Övriga försäljningsintäkter	13	0	13	14	1	208
Avgiftsintäkter	564	0	564	617	53	668
Understöd och bidrag	0	0	0	0	0	64
Övriga verksamhetsintäkter	54	0	54	50	-4	62
Verksamhetsintäkter totalt	631	0	631	681	50	1 002
Verksamhetskostnader						
Löner och arvoden	-9 253	-200	-9 453	-9 577	-124	-9 196
Lönebikostnader	-2 053	0	-2 053	-2 117	-63	-2 050
Köp av tjänster	-7 744	-400	-8 144	-9 029	-885	-8 931
Material, förnödenheter och varor	-528	0	-528	-434	94	-446
Understöd	-234	0	-234	-259	-26	-253
Hyrskostnader	0	0	0	-1	-1	0
Övriga verksamhetskostnader	-12	0	-12	-12	0	-13
Verksamhetskostnader totalt	-19 824	-600	-20 424	-21 429	-1 005	-20 888
Verksamhetsbidrag	-19 193	-600	-19 793	-20 748	-955	-19 886

Intäkter inom funktionservice och sysselsättning utgörs av uppehälleavgifter, avgifter för institutionsvård och serviceboende, hemserviceavgifter samt avgifter för stödtjänster såsom måltidsservice i enlighet med KST:s gällande avgiftstaxa. Avgift för serviceboende uppbärs inte om service beviljats med stöd av handikappservicelagen och hemserviceavgift uppbärs inte av gravt funktionshindrade. Avgiftsintäkterna blev högre än budgeterat. Övriga verksamhetsintäkter består till största delen av ersättningar från ÅHS avseende andel av vissa klienters kostnader för boende utanför Åland.

Förbundsstyrelsen har omdisponerat 200 000 euro av vuxensocialarbetets ursprungliga anslag för understöd till löner inom verksamhetsområdet funktionservice och sysselsättning. Trots detta blev lönekostnaderna 188 000 euro högre än budgeterat. Kostnaderna för vikarier och tillfällig personal var högre än budgeterat, likaså arvoden för närståendevård. Därtill har personalkostnader för KST ESB för perioden aug-dec tillkommit som inte fanns med i den ursprungliga budgeten. Dessa kostnader motverkades av större ersättningar för sjuk- och olycksfallskostnader och föräldrapenning. Därutöver har semesterlöneskulden och övriga löneperiodiseringar ökat.

Förbundsstyrelsen har omdisponerat 400 000 euro av barnskyddets ursprungliga anslag för köp av tjänster till köp av tjänster inom verksamhetsområdet funktionservice och sysselsättning. Kostnaderna för köp av tjänster slutade på 885 000 euro över budget efter omdisponeringar.

KST har ett fåtal klientärenden där diskussioner pågår med klienternas respektive hemkommuner om huruvida socialvårdslagen eller speciallagstiftning ska tillämpas för att fastställa betalningsansvaret för

klienternas vårdkostnader. Per den 31.12.2022 uppgår de tvistiga kostnaderna till drygt 814 000 euro. I enlighet med försiktighetsprincipen har dessa poster kostnadsförts 2022 som köp av tjänster inom verksamhetsområdet funktionservice och sysselsättning.

Kostnaderna för klienttransporter överskred den ursprungliga budgeten med 734 000 euro. Även kostnaderna för personlig assistans och avlastning närståendevård låg över budgeterad nivå, medan kostnaderna för hemservice låg under budget tack vare en justering av timpriset för Mariehamns stad 2021.

Kostnaderna för material, förnödenheter och varor blev lägre än budgeterat men nära utfallet för föregående år.

Nyckeltal

Nyckeltal	2021	2022
Funktionservice och sysselsättning		
Avlastning närståendevård, antal dygn	2 358	990
Klinikfärdiga klienter, antal dygn (ÅHS självkostnad)	7	16
Handikapp - placeringar utanför Åland, vårddygn	1 429	2 213
Institution, SVL (tjänster för äldre + psykisk ohälsa), + intervallvård*, vårddygn	4 000	2 717
Institution, vårddygnsavgift i medeltal euro/månad	1 191	1 241
ESB + intervallvård, vårddygn	3 672	3 276
KST ESB Lagunen	0	273
ESB, vårddygnsavgift i medeltal euro/månad	456	322
Stöd för rörligheten (SVL), antal klienter	324	311
Färdtjänst (HSL), antal klienter	680	698
Antal stödpersoner/familjer per 31.12	49	21
Antal närståendevårdare	231	193
Antal klienter som erhållit närståendevård	216	187
Antal nya beslut enligt lag om närståendevård	115	73
Antal nya beslut enligt socialvårdslagen	266	486
Antal nya beslut enligt handikappservicelagen	423	378
Antal personliga assistenter:	170	98
- varav KST-anställda	37	51
- varav klienten är själv arbetsgivare	117	27
- varav assistenter via köptjänst	16	20
Antal klienter som erhållit personlig assistans	94	87
Hemservice + familjehemservice, antal klienter	57	55

* Köpta vårddygn

Boendestöd enligt socialvårdslagen	2022
Antal klienter	42
Antal timmar	2 827
Antal klientinsatser	2 885

Boendeservice inom specialomsorgen	2018	2019	2020	2021	2022
Gruppboendeservice, antal klienter per 31.12	77	77	78	79	78
Gruppboendeservice, antal dygn	27 782	28 105	28 018	25 554	26 292
Boendestöd, antal klienter per 31.12	22	19	22	39	14
Boendestöd, antal timmar	3 916	4 001	3 845	4 161	3 169
Korttidsboende Solkulla, antal klienter per 31.12	13	12	13	8	17
Korttidsboende Solkulla, antal dygn	628	677	695	494	800
Köpta tjänster, antal klienter per 31.12	10	6	6	13	6
Övrigt boende specialomsorg (ingår institution), vårddygn				4 726	7 117
Övrigt boende specialomsorg, vårddygnsavgift i medeltal euro/mån				48	48

Sysselsättning inom specialomsorgen	2018	2019	2020	2021	2022
Daglig verksamhet, antal klienter	99	99	100	118	106
Daglig verksamhet, antal närvarodagar	17 710	20 516	18 575	18 980	17 571

Sysselsättning enligt socialvårdslagen	2018	2019	2020	2021	2022
Antal klienter i verksamhet sysselsättningsyfte (§ 70)	42	43		28	25
Antal klienter i arbetsverksamhet (§ 71)	8	15		16	21

2.3. Resultaträkningsdelens utfall

	Budget	Förändr i budget	Budget inkl. ändr	Utfall	Avvikelse	Utfall
Resultaträkning						
Belopp i 1 000 euro	2022	2022	2022	2022		2021
Verksamhetsintäkter						
Ersättningar från kommuner	26 698	0	26 698	26 658	-40	25 503
Övriga försäljningsintäkter	133	0	133	126	-7	355
Avgiftsintäkter	814	0	814	794	-20	793
Understöd och bidrag	310	0	310	310	0	380
Övriga verksamhetsintäkter	367	0	367	372	5	310
Verksamhetsintäkter totalt	28 321	0	28 321	28 260	-61	27 341
Verksamhetskostnader						
Löner och arvoden	-13 409	-200	-13 609	-13 483	127	-12 961
Lönebikostnader	-2 893	0	-2 893	-2 873	21	-2 768
Köp av tjänster	-11 669	0	-11 669	-12 065	-396	-12 010
Material, förnödenheter och varor	-860	0	-860	-701	159	-718
Understöd	-1 771	200	-1 571	-1 445	126	-1 550
Hyreskostnader	-687	0	-687	-702	-15	-659
Övriga verksamhetskostnader	-17	0	-17	-20	-3	-24
Verksamhetskostnader totalt	-31 306	0	-31 306	-31 288	18	-30 691
Verksamhetsbidrag	-2 985	0	-2 985	-3 029	-43	-3 351
Landskapsandelar	3 320	0	3 320	3 320	0	3 617
Finansiella intäkter och kostnader	-44	0	-44	-33	10	-31
Årsbidrag	291	0	291	258	-33	236
Avskrivningar enligt plan	-300	0	-300	-268	32	-246
Räkenskapsperiodens resultat	-9	0	-9	-10	-1	-10
Förändring i avskrivningsdifferens	9	0	9	10	1	10
Räkenskapsperiodens över-/underskott	0	0	0	0	0	0

2.4. Investeringsdelens utfall

	Budget	Förändr i budget	Budget inkl. ändr	Utfall	Avvikelse
Belopp i 1 000 euro	2022	2022	2022	2022	
Förvaltningen					
Ekonomisystem	20	20	40	36	-4
Faktureringsmodul för klientavgifter	10	-10	0	0	0
Ärendehanteringssystem	20	-20	0	-4	-4
Utveckling av ett intranät	10	-10	0	0	0
Löne- och personalsystem	30	-30	0	0	0
System för schemaläggning och tidrapportering	20	-20	0	0	0
IT-utrustning	20	10	30	22	-8
Möbler	10	-10	0	0	0
Migrering till ny IT-miljö	0	110	110	67	-43
Boendeservice och dagverksamhet					
Möbelinköp	50	-50	0	0	0
Maskiner och inventarier till KST:s verksamhet	0	60	60	54	-6
Åkersvängen					
Förråd på gården	20	0	20	21	1
Ventilation	20	20	40	18	-22
Renovering av kök	20	-20	0	0	0
Tistelgränd					
Insidesrenovering	40	0	40	41	1
Smedjegränd (Solkulla)					
Staket och grind	30	0	30	24	-6
Blåbärsstigen					
Byte av värmepump	12	0	12	1	-10
Målning av fasad och carport	35	0	35	26	-9
Svedgränd					
Projektering och byggnation	200	-50	150	0	-150
Maskrosen					
Utredning	10	0	10	1	-9
Totalt	577	0	577	306	-271

2.4.1. Förvaltningen

Målsättningar

Ekonomisystem

Projektet med uppgradering av ekonomisystemet från Navision version 2009 till version Business Central påbörjades under 2021 och slutförs under 2022.

Faktureringsmodul för klientavgifter

KST avser ta i bruk serviceboendemodulen i journalprogrammet Abilita Socialvård, där ett underlag för fakturering av klientavgifter kan skapas. Anslaget avser kostnader för integrationen mellan Abilita Socialvård och ekonomisystemet.

Ärendehanteringssystem

Ett ärendehanteringssystem för att effektivisera och automatisera de administrativa processerna för till exempel diarieföring och avtalshantering och på sikt även den elektroniska arkiveringen. Anslaget fanns redan 2021. Samordningsstöd för projektet har beviljats.

Utveckling av ett intranät

KST behöver samla samtlig personalinformation under en gemensam plattform i syfte att enklare nå ut med intern information, göra den lättillgänglig oavsett fysisk placering samt minska personalens tidsåtgång till att fråga och söka efter information. Anslaget avser kostnader för själva arbetet med uppbyggnaden, då programverktyg bedöms finnas tillgängligt inom befintliga Microsoft 365-licenser.

Löne- och personalsystem

Systemleverantören för det befintliga lönesystemet tillhandahåller inte längre utveckling av systemet och planerar även att sluta ge support. Därför är ett byte av lönesystem nödvändigt. För en organisation i KST:s storlek är ett personalsystem en nödvändighet för att kunna bedriva en effektiv och modern personaladministration. Byte och implementering av löne- och personalsystem är ett omfattande arbete som bör genomföras i projektform. Anslaget avser resurser för förstudie och projektledning. Inköp, uppbyggnad och implementation beräknas ske under 2023. Det totala investeringsbeloppet preciserar i 2023 års budget då förstudien utförts.

System för schemaläggning och tidrapportering

Det befintliga systemet behöver ersättas, då man inte längre kan få svenskspråkig support. Det nya systemet bör integreras med lönesystemet. Anslaget avser en förstudie.

IT-utrustning

Årligt anslag för inköp av IT-utrustning till förvaltningen.

Möbler

Årligt anslag för inköp av möbler till förvaltningen.

Måluppfyllelse

Anslaget för projektet med uppgradering av ekonomisystemet utökades med 20 000 euro via omdisponering av anslaget för ärendehanteringssystem. Själva uppgraderingen genomfördes i november 2022, så att den uppgraderade versionen togs i bruk och de grundläggande funktionerna är igång. Inom ramen för projektet kvarstår dock en del utvecklingsarbete. Ett anslag om 20 000 euro finns i investeringsbudgeten för 2023.

Projektet med faktureringsmodul för klientavgifter genomfördes inte. Anslaget omdisponerades till inköp av IT-utrustning.

Projektet med ett ärendehanteringssystem genomfördes inte under 2022 och anslaget omdisponerades till projektet med uppgradering av ekonomisystemet. Utfallet för 2022 avser ett mindre belopp för projektledning samt erhållet samarbetsstöd. Ett anslag om 20 000 euro för ärendehanteringssystem är upptaget i investeringsbudgeten för 2023.

Utveckling av intranätet genomfördes under 2022 med hjälp av egna resurser. Anslaget omdisponerades till projektet med migrering till ny IT-miljö.

Projektet med ett nytt löne- och personalsystem påbörjades inte under 2022. Anslaget omdisponerades till projektet med migrering till ny IT-miljö. Ett anslag om 30 000 euro avseende förstudie och projektledning är upptaget i investeringsbudgeten för 2023.

En förstudie av ett nytt system för schemaläggning genomfördes inte och anslaget omdisponerades till projektet med migrering till ny IT-miljö.

Anslaget för IT-utrustning utökades med 10 000 euro via omdisponering och ändrades till att omfatta inköp till hela organisationen och inte bara förvaltningen. Anslaget användes främst till inköp av datorer och skärmar.

Anslaget för möbler till förvaltningen slogs ihop med anslaget för gemensamma möbelinköp till boende och dagverksamhet till ett anslag för maskiner och inventarier till hela organisationen. Inköpen har omfattat bland annat möbler till både förvaltning och övrig verksamhet samt hushållsmaskiner och hjälpmedel för klientarbetet.

Medel omdisponerades under året till ett anslag om 110 000 euro för migrering till ny IT-miljö. Projektet genomfördes enligt plan under hösten 2022.

2.4.2. Boendeservice och dagverksamhet

Målsättningar

Gemensamma möbelinköp

- Kontor för boendestödets verksamhet planeras.
- Sammanslagning av dagverksamhet till en större enhet.

Måluppfyllelse

Boendestödets verksamhet flyttade inte under 2022. Under 2023 flyttar boendestödet till KST:s hyreslokaler på Mariegatan.

Den planerade sammanslagningen av dagverksamheten genomfördes inte under 2022, då den initialt tilltänkta hyresvärden drog sig ur. Under 2023 kommer en sammanslagning av flera dagverksamheter att ske i en hyreslokal på Strandgatan.

Anslaget för möbler till förvaltningen slogs ihop med anslaget för gemensamma möbelinköp till boende och dagverksamhet till ett anslag för maskiner och inventarier till hela organisationen. Inköpen har omfattat bland annat möbler till både förvaltning och övrig verksamhet samt hushållsmaskiner och hjälpmedel för klientarbetet. En dryg tredjedel av anslaget användes till inköp av maskiner och inventarier till den nystartade ESB-enheten i Oasens lokaler.

2.4.3. Åkersvängen (Byggnadsår 2003 (lilla sidan), 2011 (stora sidan))

Målsättningar

Förråd på gården

Behov av utrymme för klienters hjälpmedel såsom rullatorer. Det finns inte någon lämplig plats inomhus då hjälpmedlen inte används. Enhetens sommarmöbler samt gräsklippare och snöskuffar bör lämpligast förvaras under tak då det inte är säsong.

Ventilation

- Större åtgärd enligt OVK-underhållsplan från 2019.
- När det byggdes ett ventilationssystem på stora sidan dimensionerades det att även rymma lilla sidan. Anslaget avser inkoppling av den gamla ventilationsdelen (lilla sidan) till befintlig nyare ventilation (stora sidan).
- Rengöring och injustering av ventilationssystem.

Renovering av kök

Beloppet avser ett projekteringsanslag. Fallen till golvbrunnarna är lokalt mycket stora och golvet är rejält ojämnt. Lösa klinkerplattor förekommer mot golvbrunn. Köket är också mycket trångt. Köket är troligen tänkt som ett mottagningskök. Idag används det som tillagningskök, vilket varken utrymmets storlek, ventilation, ljusförhållanden eller inventarier är anpassade till. Om köket ska användas som tillagningskök krävs stora ombyggnationer.

Måluppfyllelse

Förrådet på gården på Åkersvängen uppfördes enligt plan.

Den VVS-konsult som gjorde upp underlaget som ligger till grund för det ursprungligen budgeterade anslaget för Åkersvängens ventilation hade föreslagit att den gamla delen skulle kopplas in till befintligt ventilationsaggregat för nya delen. Den VVS-konsult som anlätades för att ta fram anbudsunderlaget bedömde att det skulle vara bättre att montera ett nytt aggregat för den gamla delen i stället, eftersom flödena troligen inte annars skulle räcka till. Den anbudsförfrågan som skickades ut visade på att det ursprungliga budgetanslaget inte var tillräckligt.

Projektet med renovering av Åkersvängens kök ligger för närvarande på is i avvaktan på andra beslut som inverkar på hur köket ska användas i framtiden. Anslaget för renovering av köket omdisponerades till anslaget för Åkersvängens ventilation. Direkt efter stämmans beslut om omdisponering i juni beställdes arbetet. På grund av försenad leveranstid av ventilationsaggregatet har projektet inte kunnat slutföras inom 2022. Projektet förväntas kunna slutföras 2023 inom ramen för det totala anslaget om 40 000 euro.

2.4.4. Tistelgränd (Byggnadsår 2003)

Målsättningar

Insidesreovering

- Lösa klinkersplattor förekommer i entréerna.
- Golvet består till stora delar av parkett som slitits och ger stickor. Golvbyte rekommenderas.
- Målning av väggar och tak i allmänna utrymmen.

Måluppfyllelse

Insidesreoveringen genomfördes enligt plan. Golven i kansli, entréer, korridorer och samlingsrum byttes. Köket fick ny köksfläkt, ny blandare, nya luckor och bänkskivor. Kansliet reoverades och anpassades med bättre belysning, data och el till skrivborden samt plats för vilande vak. Dörrar till lägenheterna höll på att lossna, varför väggarna runt dessa öppnades och förstärktes. Dörrarna till samlingsrummet breddades för bättre tillgänglighetsanpassning. Samtliga fönster och dörrar i yttervägg tätades mot drag. Väggarna i kansliet och alla gemensamhetsutrymmen målades.

2.4.5. Smedjegränd (Solkulla) (Byggnadsår 2005)

Målsättningar

Staket och grind

Säkerheten för barnen på korttidavlastningen behöver förbättras genom ett hållbart staket och en användarvänlig och säker grind.

Måluppfyllelse

Staketet och grinden uppfördes enligt plan.

2.4.6. Blåbärsstigen (Byggnadsår 1992)

Målsättningar

Byte av värmexlare

- Större åtgärd enligt OVK-underhållsplan från 2019.
- Byte till en fjärrvärmexlare med energismarta funktioner.
- Befintlig värmexlare börjar vara uttjänt.
- Automatiken för den nya växlaren bör innehålla energisparande funktioner såsom pumpstopp, inomhusgivare m.m.

Målning av fasad och carport

Fasadmålning rekommenderas vart tionde år. Fasaden uppvisar algpåväxt, vilket gör att det finns en grogrund för mossa och lav vilket i sin tur skadar ytor och målningar. I samband med fasadmålning bör vissa småskador åtgärdas, totalåtgärden är i underhållsplanen benämnd fasadrenovering och omfattar huvudbyggnaden såväl som carporten. Därutöver förnyas 3 balkonger som visat sig vara rötskadade.

Måluppfyllelse

Den anbudsförfrågan som skickades ut visade på att budgetanslaget om 11 500 euro inte var tillräckligt. Ett anslag om 25 000 euro för byte av värmeväxlare finns upptaget i investeringsbudgeten för 2023.

Projektet med målning av fasad och carport genomfördes enligt plan.

2.4.7. Svedgränd (Byggnadsår 1984, totalrenoverades 2001)

Målsättningar

Projektering

- Projektering för att utöka boendeplatser för klienter med omfattande vårdbehov och anpassa byggnaden för denna verksamhet.
- Fastigheten i dagens skick är dyr att renovera och användningsbehoven har förändrats.
- Omfattar projektledare, konstruktör, arkitekt, brand-, VVS- och elkonsult. Även storköks-, inrednings- och akustikkonsult kan bli aktuellt.

Måluppfyllelse

Projekteringen av nybyggnation på Svedgränd har inte kommit igång under 2022. Av det totala projekteringsanslaget om 200 000 euro omdisponerades 50 000 euro till projektet med migrering till ny IT-miljö.

2.4.8. Maskrosen (Byggnadsår 2016)

Målsättningar

Utredning

Medel för en arbetsgrupp som utreder den optimala användningen av byggnaden och en eventuell utbyggnad av gemensamma utrymmen.

Måluppfyllelse

En konsult har tillsammans med Maskrosens personal skissat på en tillbyggnad med avseende på gemensamma utrymmen. Ett anslag om 40 000 euro för projektering av tillbyggnad finns i investeringsbudgeten för 2023.

2.5. Finansieringsdelens utfall

	Budget	Förändr i budget	Budget inkl. ändr	Utfall	Av- vi- kel- se
Belopp i 1 000 euro	2022	2022	2022	2022	
Verksamhetens kassaflöde					
Årsbidrag	291	0	291	258	-33
Korrektivposter till internt tillförda medel	0	0	0	1 119	1 119
Investeringarnas kassaflöde					
Investeringsutgifter	-577	0	-577	-311	266
Finansieringsandelar för investeringsutgifter	0	0	0	5	5
Verksamhetens och investeringarnas kassaflöde	-286	0	-286	1 072	1 357
Finansieringens kassaflöde					
Ökning av långfristiga lån	577	0	577	0	-577
Minskning av långfristiga lån	-388	0	-388	-305	83
Förändring av kortfristiga lån	30	0	30	-36	-66
Förändringar i lånebeståndet	218	0	218	-341	-560
Förändringar i eget kapital	0	0	0	-339	0
Förändring av förvaltade medel och förvaltad kapital	0	0	0	34	34
Förändringar av fordringar	0	0	0	-630	-630
Förändring av räntefria skulder	0	0	0	257	257
Övriga förändringar i likviditeten	0	0	0	-339	-339
Finansieringens kassaflöde	218	0	218	-1 020	-899
Förändring av likvida medel	-67	0	-67	52	459

3. BOKSLUT

3.1. Resultaträkning

Belopp i euro	2022	2021
Verksamhetsintäkter		
Ersättningar från kommuner	26 657 841,11	25 503 164,70
Övriga försäljningsintäkter	126 375,85	355 199,84
Avgiftsintäkter	793 741,87	792 644,26
Understöd och bidrag	310 039,58	379 529,68
Övriga verksamhetsintäkter	371 669,88	310 014,45
Verksamhetsintäkter totalt	28 259 668,29	27 340 552,93
Verksamhetskostnader		
Löner och arvoden	-13 482 885,40	-12 960 909,69
Lönebikostnader		
Pensionskostnader	-2 436 992,09	-2 342 434,27
Övriga lönebikostnader	-435 745,70	-426 024,76
Köp av tjänster	-12 064 900,86	-12 010 164,01
Material, förnödenheter och varor	-700 710,55	-717 954,25
Understöd	-1 444 958,84	-1 550 064,23
Hyreskostnader	-702 024,06	-659 477,57
Övriga verksamhetskostnader	-20 083,07	-24 366,45
Verksamhetskostnader totalt	-31 288 300,57	-30 691 395,23
Verksamhetsbidrag	-3 028 632,28	-3 350 842,30
Landskapsandelar	3 319 704,79	3 617 434,29
Finansiella intäkter och kostnader		
Ränteintäkter	406,26	0,00
Övriga finansiella intäkter	160,46	124,25
Räntekostnader	-31 954,71	-25 914,63
Övriga finansiella kostnader	-1 670,81	-4 864,87
	-33 058,80	-30 655,25
Årsbidrag	258 013,71	235 936,74
Avskrivningar enligt plan	-267 994,04	-245 917,07
Räkenskapsperiodens resultat	-9 980,33	-9 980,33
Förändring i avskrivningsdifferens	9 980,33	9 980,33
Räkenskapsperiodens över-/underskott	0,00	0,00

3.2. Finansieringsanalys

Belopp i euro	2022	2021
Verksamhetens kassaflöde		
Årsbidrag	258 013,71	235 936,74
Korrektivposter till internt tillförda medel	1 119 370,08	0,00
Verksamhetens kassaflöde	1 377 383,79	235 936,74
Investeringarnas kassaflöde		
Investeringsutgifter	-310 705,42	-371 868,96
Finansieringsandelar för investeringsutgifter	5 199,62	61 777,24
Investeringarnas kassaflöde	-305 505,80	-310 091,72
Verksamhetens och investeringarnas kassaflöde	1 071 877,99	-74 154,98
Finansieringens kassaflöde		
Ökning av långfristiga lån	0,00	0,00
Minskning av långfristiga lån	-305 277,86	-388 577,28
Förändring av kortfristiga lån	-35 930,99	656,73
Förändringar i lånebeståndet	-341 208,85	-387 920,55
Förändringar i eget kapital	-339 220,00	0,00
Förändring av förvaltade medel och förvaltad kapital	33 508,59	132 898,03
Förändringar av fordringar	-629 942,27	-239 652,80
Förändring av räntefria skulder	257 082,88	2 970 072,84
Övriga förändringar i likviditeten	-339 350,80	2 863 318,07
Finansieringens kassaflöde	-1 019 779,65	2 475 397,52
Förändring av likvida medel	52 098,34	2 401 242,54
Likvida medel 31.12	5 098 103,95	5 046 005,61
Likvida medel 1.1	5 046 005,61	2 644 763,07

3.3. Balansräkning

Belopp i euro	31.12.2022	31.12.2021
AKTIVA		
BESTÅENDE AKTIVA		
Immateriella tillgångar		
Immateriella rättigheter	131 816,42	26 948,37
Förskottsbetalningar	1 299,90	32 651,18
	133 116,32	59 599,55
Materiella tillgångar		
Mark- och vattenområden	15 224,88	15 224,88
Byggnader	4 245 469,19	4 678 549,85
Maskiner och inventarier	194 758,85	157 169,66
Förskottsbetalningar och pågående nyanläggningar	20 266,46	0,00
	4 475 719,38	4 850 944,39
Placeringar		
Aktier och andelar	575,00	575,00
	575,00	575,00
BESTÅENDE AKTIVA TOTALT	4 609 410,70	4 911 118,94
FÖRVALTADE MEDEL		
Donationsfondernas medel	528 789,86	538 878,60
FÖRVALTADE MEDEL TOTALT	528 789,86	538 878,60
RÖRLIGA AKTIVA		
Fordringar		
<i>Kortfristiga fordringar</i>		
Kundfordringar	187 399,73	411 157,23
Övriga fordringar	249 418,26	217 980,30
Resultatregleringar	1 400 840,69	578 578,88
	1 837 658,68	1 207 716,41
Kassa och bank		
Kassa och bank	5 098 103,95	5 046 005,61
	5 098 103,95	5 046 005,61
RÖRLIGA AKTIVA TOTALT	6 935 762,63	6 253 722,02
AKTIVA TOTALT	12 073 963,19	11 703 719,56

Belopp i euro	31.12.2022	31.12.2021
PASSIVA		
EGET KAPITAL		
Grundkapital	1 660 780,00	2 000 000,00
EGET KAPITAL TOTALT	1 660 780,00	2 000 000,00
AVSKRIVNINGSDIFFERENS OCH RESERVER		
Avskrivningsdifferens	239 977,27	249 957,60
AVSKRIVNINGSDIFFERENS OCH RESERVER TOTALT	239 977,27	249 957,60
AVSÄTTNINGAR		
Övriga avsättningar	780 150,08	0,00
AVSÄTTNINGAR TOTALT	780 150,08	0,00
FÖRVALTAT KAPITAL		
Donationsfondernas kapital	528 789,86	538 878,60
Övrigt förvaltad kapital	166 406,62	132 898,03
FÖRVALTAT KAPITAL TOTALT	695 196,48	671 776,63
FRÄMMANDE KAPITAL		
Långfristigt		
Lån från finansiella institut och försäkringsanstalter	1 465 526,18	1 652 719,19
Lån från offentliga samfund	1 149 908,27	1 267 993,12
	2 615 434,45	2 920 712,31
Kortfristigt		
Lån från finansiella institut och försäkringsanstalter	234 561,44	234 561,44
Lån från offentliga samfund	118 084,85	154 015,84
Erhållna förskott	0,00	0,00
Leverantörsskulder	1 404 426,33	1 291 357,48
Övriga skulder	260 175,90	238 635,23
Resultatregleringar	4 065 176,39	3 942 703,03
	6 082 424,91	5 861 273,02
FRÄMMANDE KAPITAL TOTALT	8 697 859,36	8 781 985,33
PASSIVA TOTALT	12 073 963,19	11 703 719,56

3.4. Noter till bokslutet

3.4.1. Redovisningsprinciper

Bokslutet för Kommunernas socialtjänst k.f. har upprättats i enlighet med de allmänna bokslutsprinciperna.

Intäkter och utgifter har tagits upp i resultaträkningen enligt prestationsprincipen.

Immateriella och materiella tillgångar bland bestående aktiva har upptagits i balansräkningen enligt anskaffningsutgift minskad med avskrivningar enligt plan och med finansieringsandelar för investeringsutgifter. Avskrivningarna har beräknats enligt en på förhand fastställd plan.

Fordringar och skulder har upptagits i balansräkningen till nominellt värde.

3.4.2. Intäkter från kommunerna

Enligt grundavtalet ska kommunalförbundets verksamhet finansieras av kommunerna gemensamt. Kommunalförbundets kostnader beräknas som summan av verksamhetsbidrag, avskrivningar, finansiella kostnader och extraordinära poster. Från kostnader dras landskapsandelarna som utbetalas till förbundet enligt Landskapslag (ÅFS 2017:120) om landskapsandelar till kommunerna. Den resulterande summan utgör förbundets nettodriftskostnad.

Förbundets nettodriftskostnad fördelas mellan medlemskommunerna i två lika stora delar:

- Förbundets halva nettodriftskostnad fördelas enligt varje kommuns andel av totala antalet invånare per 31.12 före räkenskapsåret.
- Förbundets halva nettodriftskostnad fördelas enligt varje kommuns andel av den totala skattekraften.

Med kommunens skattekraft avses den uträknade beskattningsbara inkomsten i kommunen. Den beskattningsbara inkomsten beräknas genom att kommunens skatteinkomster från förvärvsinkomst- och samfundsbeskattningen divideras med en inkomstskattesats. Kommunens skatteinkomster från förvärvsinkomstbeskattningen divideras med kommunens inkomstskattesats, medan kommunens skatteinkomster från samfundsbeskattningen divideras med den genomsnittliga inkomstskattesatsen för kommunerna i landskapet. Summan av dessa utgör kommunens skattekraft. Vid beräkningen beaktas inkomsterna från förvärvsinkomst- och samfundsbeskattningen sådana de redovisas då beskattningen för året är slutförd.

I bokslutet ska alltid kommunernas betalningsandelar motsvara förbundets nettodriftskostnad.

KST har ett fåtal klientärenden där diskussioner pågår med klienternas respektive hemkommuner om huruvida socialvårdslagen eller speciallagstiftning ska tillämpas för att fastställa betalningsansvaret för klienternas vårdkostnader. Per den 31.12.2022 uppgår de tvistiga kostnaderna till drygt 814 000 euro. I enlighet med försiktighetsprincipen har dessa poster kostnadsförts 2022. Av dessa har KST betalat drygt 34 000 euro. Resterande drygt 780 000 euro har tagits upp som en avsättning i balansräkningen per 31.12.2022. Ett belopp motsvarande de tvistiga posterna tas upp bland kommunernas betalningsandelar, men regleras först då ärendena utretts.

Nedanstående tabell visar slutreglering av kommunernas betalningsandelar (exklusive de tvistiga posterna), vilka kommer att regleras då bokslutet fastställts.

Kommun	Skattekraft	Andel	Fördelning	Invånare	Andel	Fördelning	Fördelning	Fakturerat	Regleras
	2021	%	50 %	31.12.2021	%	50 %	totalt		
Brändö	13 708 475	2,05 %	265 157,33	449	1,48 %	191 202,24	456 359,57	438 336,00	18 023,57
Eckerö	17 481 183	2,62 %	338 131,27	933	3,07 %	397 308,89	735 440,16	770 052,00	-34 611,84
Finström	48 964 913	7,33 %	947 107,99	2 638	8,69 %	1 123 366,39	2 070 474,38	2 151 720,00	-81 245,62
Föglö	10 130 216	1,52 %	195 944,57	501	1,65 %	213 345,93	409 290,50	448 404,00	-39 113,50
Geta	6 544 116	0,98 %	126 580,11	505	1,66 %	215 049,29	341 629,40	356 712,00	-15 082,60
Hammarland	26 732 293	4,00 %	517 071,65	1 619	5,34 %	689 435,25	1 206 506,90	1 246 252,00	-39 745,10
Jomala	119 414 514	17,88 %	2 309 785,36	5 512	18,17 %	2 347 231,07	4 657 016,43	4 755 960,00	-98 943,57
Kumlinge	5 994 478	0,90 %	115 948,71	313	1,03 %	133 287,98	249 236,68	261 252,00	-12 015,32
Kökar	4 180 934	0,63 %	80 870,07	224	0,74 %	95 388,20	176 258,27	173 832,00	2 426,27
Lemland	42 642 339	6,38 %	824 813,06	2 135	7,04 %	909 168,78	1 733 981,85	1 767 300,00	-33 318,15
Lumparland	7 706 721	1,15 %	149 067,90	376	1,24 %	160 115,91	309 183,81	316 392,00	-7 208,19
Mariehamn	297 543 813	44,54 %	5 755 266,45	11 742	38,70 %	5 000 215,38	10 755 481,83	11 170 200,00	-414 718,17
Saltvik	39 112 488	5,85 %	756 536,61	1 810	5,96 %	770 770,72	1 527 307,33	1 580 196,00	-52 888,67
Sottunga	2 072 455	0,31 %	40 086,64	105	0,35 %	44 713,22	84 799,86	83 136,00	1 663,86
Sund	18 633 880	2,79 %	360 427,41	1 019	3,36 %	433 931,14	794 358,56	824 208,00	-29 849,44
Vårdö	7 181 008	1,07 %	138 899,26	463	1,53 %	197 164,00	336 063,26	353 124,00	-17 060,74
Totalt	668 043 826	100,00 %	12 921 694,40	30 344	100,00 %	12 921 694,40	25 843 388,79	26 697 076,00	-853 687,21

Tabellen nedan visar kommunernas betalningsandelar avseende de tvistiga posterna, vilka kommer att falla ut till betalning om KST anses vara betalningsansvarig i de aktuella fallen.

Kommun	Skattekraft	Andel	Fördelning	Invånare	Andel	Fördelning	Fördelning
	2021	%	50 %	31.12.2021	%	50 %	totalt
Brändö	13 708 475	2,05 %	8 356,41	449	1,48 %	6 025,72	14 382,14
Eckerö	17 481 183	2,62 %	10 656,18	933	3,07 %	12 521,16	23 177,34
Finström	48 964 913	7,33 %	29 848,03	2 638	8,69 %	35 402,80	65 250,83
Föglö	10 130 216	1,52 %	6 175,18	501	1,65 %	6 723,58	12 898,76
Geta	6 544 116	0,98 %	3 989,16	505	1,66 %	6 777,26	10 766,42
Hammarland	26 732 293	4,00 %	16 295,47	1 619	5,34 %	21 727,50	38 022,97
Jomala	119 414 514	17,88 %	72 792,70	5 512	18,17 %	73 972,80	146 765,50
Kumlinge	5 994 478	0,90 %	3 654,11	313	1,03 %	4 200,56	7 854,67
Kökar	4 180 934	0,63 %	2 548,61	224	0,74 %	3 006,15	5 554,77
Lemland	42 642 339	6,38 %	25 993,92	2 135	7,04 %	28 652,38	54 646,30
Lumparland	7 706 721	1,15 %	4 697,86	376	1,24 %	5 046,04	9 743,90
Mariehamn	297 543 813	44,54 %	181 376,76	11 742	38,70 %	157 581,39	338 958,15
Saltvik	39 112 488	5,85 %	23 842,19	1 810	5,96 %	24 290,78	48 132,97
Sottunga	2 072 455	0,31 %	1 263,33	105	0,35 %	1 409,13	2 672,46
Sund	18 633 880	2,79 %	11 358,84	1 019	3,36 %	13 675,31	25 034,15
Vårdö	7 181 008	1,07 %	4 377,40	463	1,53 %	6 213,61	10 591,01
Totalt	668 043 826	100,00 %	407 226,16	30 344	100,00 %	407 226,16	814 452,32

3.4.3. Personal

Personalkostnader	2022	2021
Löner och arvoden		
Löner	11 539 774,29	10 797 604,06
Arvoden förtroendevalda	29 803,50	25 335,00
Övriga arvoden	1 946 992,22	1 853 316,08
Förändring i löneskulder	98 961,41	148 676,09
Förändring i semesterlöneperiodisering	159 227,59	334 842,29
Ersättningar från FPA	-272 116,42	-163 398,73
Olycksfallsersättningar	-19 757,19	-35 465,10
	13 482 885,40	12 960 909,69
Lönebikostnader		
Socialskyddsavgift	151 639,65	163 406,04
KomPL pensionspremie	2 282 293,85	2 139 436,10
Pensionsbaserad KomPL avgift	106 393,17	108 946,91
Olycksfalls- och grupplivförsäkring	72 689,18	68 928,92
Arbetslöshetsförsäkring	203 055,53	174 543,69
Förändring i löneskulder	18 620,96	34 812,12
Förändring i semesterlöneperiodisering	38 045,45	78 385,25
	2 872 737,79	2 768 459,03
Totalt	16 355 623,19	15 729 368,72

Övriga arvoden består i huvudsak av arvoden och kostnadsersättningar för närståendevård, familjevård och stödpersoner.

Årsverken	2022	2021
Organisationsstöd		
Organisationsstöd	13,10	11,79
Totalt	13,10	11,79
Tidigt stöd för barn och familj		
Tidigt stöd för barn och familj	20,12	20,13
Totalt	20,12	20,13
Barnskydd		
Barnskydd	9,42	9,43
Tallbacken	7,41	6,46
Totalt	16,83	15,89
Vuxensocialarbete		
Vuxensocialarbete	8,34	7,69
Beroendemottagningen	3,75	3,34
	12,09	11,03
Funktionservice och sysselsättning		
Funktionservice och sysselsättning	14,60	11,33
Personlig assistans	16,44	15,34
Boendeservice	115,19	112,53
Daglig verksamhet	37,67	40,84
Totalt	183,90	180,04
Totalt	246,04	238,88

3.4.4. Specifikation av köpta tjänster

Köpta tjänster	2022	2021
Köp av kundtjänster	10 385 691,76	10 291 343,78
Köp av övriga tjänster	1 679 209,10	1 718 820,23
Totalt	12 064 900,86	12 010 164,01

3.4.5. Arvoden till revisorerna

Arvoden till revisorerna	2022	2021
Revisionsarvoden	10 556,50	10 874,00

3.4.6. Avskrivningsplan

Immateriella tillgångar

Övriga utgifter med lång verkningstid

ADB-program 5 år linjärt

Materiella tillgångar

Mark- och vattenområden ingen avskrivning

Byggnader och konstruktioner

Bostadsbyggnader 40 år linjärt

Förvaltnings- och institutionsbyggnader 40 år linjärt

Övriga utgifter med lång verkningstid 5–20 år linjärt

Maskiner och inventarier

Övriga transportmedel 7 år linjärt

ADB-utrustning 5 år linjärt

Pågående nyanläggningar ingen avskrivning

Placeringar

Aktier och andelar ingen avskrivning

Avskrivningsplanen fastställdes av förbundsfullmäktige den 26 maj 2009.

För att en anskaffning skall räknas som en investering måste beloppet uppgå till 10 000 euro eller mera.

3.4.7. Avskrivningar

Avskrivningar	2022	2021
Immateriella tillgångar		
ADB-program	11 706,14	9 381,86
	11 706,14	9 381,86
Materiella tillgångar		
Byggnader	205 699,80	195 873,75
Transportmedel	4 851,53	4 851,52
Övriga maskiner och inventarier	45 736,57	35 809,94
	256 287,90	236 535,21
Totalt	267 994,04	245 917,07

3.4.8. Immateriella och materiella tillgångar

Immateriella och materiella tillgångar 2022			
Immateriella tillgångar			
	Immateriella rättigheter	Förskotts- betalningar	Totalt
Oavskriven anskaffningsutgift 1.1	26 948,37	32 651,18	59 599,55
Ökningar under räkenskapsperioden	89 620,25	802,28	90 422,53
Finansieringsandelar under räkenskapsperioden	0,00	-5 199,62	-5 199,62
Minskningar under räkenskapsperioden	0,00	0,00	0,00
Överföringar mellan poster	26 953,94	-26 953,94	0,00
Avskrivning under räkenskapsperioden	-11 706,14	0,00	-11 706,14
Oavskriven anskaffningsutgift 31.12	131 816,42	1 299,90	133 116,32

Materiella tillgångar					
	Mark- och vatten- områden	Byggnader	Maskiner och inventarier	Förskotts- betalningar	Totalt
Oavskriven anskaffningsutgift 1.1	15 224,88	4 678 549,85	157 169,66	0,00	4 850 944,39
Ökningar under räkenskapsperioden	0,00	111 839,14	88 177,29	20 266,46	220 282,89
Finansieringsandelar under räkenskapsperioden	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Minskningar under räkenskapsperioden	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Överföringar mellan poster	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Avskrivning under räkenskapsperioden	0,00	-205 699,80	-50 588,10	0,00	-256 287,90
Nedskrivning under räkenskapsperioden	0,00	-339 220,00	0,00	0,00	-339 220,00
Oavskriven anskaffningsutgift 31.12	15 224,88	4 245 469,19	194 758,85	20 266,46	4 475 719,38

3.4.9. Placeringar

Aktier och andelar	31.12.2022	31.12.2021
Anskaffningsutgift 1.1.	575,00	575,00
Anskaffningsutgift 31.12	575,00	575,00

Förbundets placeringar består av aktier i Åda Ab.

3.4.10. Kortfristiga fordringar

Kortfristiga fordringar	31.12.2022	31.12.2021
Kundfordringar		
Kommuner	8 930,86	238 290,90
Klienter	150 446,18	150 296,94
Övriga	28 022,69	22 569,39
	187 399,73	411 157,23
Övriga fordringar		
Momsfordringar	242 432,18	212 084,52
Övriga fordringar	6 986,08	5 895,78
	249 418,26	217 980,30
Resultatregleringar		
Kommunandelar	836 566,02	167 944,76
Ersättningar avseende flyktingar	213 099,79	135 611,34
Fixtjänst slutreglering	105 131,01	49 844,45
FPA-ersättningar	54 531,91	45 427,16
Förskottsbetalda licenskostnader	47 192,45	0,00
Försäkringsersättningar	45 347,60	44 340,20
Ersättning projekt Barnahus	38 215,74	0,00
Ersättning skyddshem slutreglering	29 749,33	0,00
Moderskapsunderstöd	14 784,00	21 952,00
Adoptionsbidrag	12 000,00	0,00
Landskapsbidrag	0,00	92 783,40
Övriga aktiva resultatregleringar	4 222,84	20 675,57
	1 400 840,69	578 578,88
Totalt	1 837 658,68	1 207 716,41

3.4.11. Eget kapital

Grundkapital	31.12.2022	31.12.2021
Grundkapital 1.1	2 000 000,00	2 000 000,00
Minskningar	-339 220,00	0,00
Grundkapital 31.12	1 660 780,00	2 000 000,00

I enlighet med förbundsstämmans beslut § 19/3.12.2021 har fastigheten Svedgränd skrivits ned med det bokförda värdet mot grundkapitalet 2022, vilket är tillåtet enligt § 14 i förbundets grundavtal.

Kommun	Invånarantal 31.12.2019	Andel av grund- kapitalet, %	Andel av grund- kapitalet, euro
Brändö	445	1,49 %	24 730,53
Eckerö	952	3,19 %	52 906,66
Finström	2 593	8,68 %	144 103,95
Föglö	531	1,78 %	29 509,91
Geta	496	1,66 %	27 564,81
Hammarland	1 583	5,30 %	87 973,99
Jomala	5 233	17,51 %	290 819,89
Kumlinge	314	1,05 %	17 450,31
Kökar	232	0,78 %	12 893,22
Lemland	2 053	6,87 %	114 093,87
Lumparland	366	1,22 %	20 340,16
Mariehamn	11 679	39,08 %	649 051,32
Saltvik	1 849	6,19 %	102 756,73
Sottunga	88	0,29 %	4 890,53
Sund	1 023	3,42 %	56 852,43
Vårdö	447	1,50 %	24 841,68
Totalt	29 884	100,00 %	1 660 780,00

3.4.12. Avskrivningsdifferens

Avskrivningsdifferens	2022	2021
Hildas hus		
Avskrivningsdifferens 1.1	113 206,77	119 165,02
Årets förändring	-5 958,25	-5 958,25
Avskrivningsdifferens 31.12	107 248,52	113 206,77
Maskrosen		
Avskrivningsdifferens 1.1	136 750,83	140 772,91
Årets förändring	-4 022,08	-4 022,08
Avskrivningsdifferens 31.12	132 728,75	136 750,83
Totalt	239 977,27	249 957,60

3.4.13. Avsättningar

KST har ett fåtal klientärenden där diskussioner pågår med klienternas respektive hemkommuner om huruvida socialvårdslagen eller speciallagstiftning ska tillämpas för att fastställa betalningsansvaret för klienternas vårdkostnader. Per den 31.12.2022 uppgår de tvistiga kostnaderna till drygt 814 000 euro. I enlighet med försiktighetsprincipen har dessa poster kostnadsförts 2022. Av dessa har KST betalat drygt 34 000 euro. Resterande 780 150,08 euro har tagits upp som en avsättning i balansräkningen per 31.12.2022.

3.4.14. Förvaltad kapital

Donationsfondernas kapital

Donationsfondernas kapital utgörs av May Rotz minnesfond, som tillfallit Kommunernas socialtjänst k.f. genom testamente. Förvaltningen av minnesfondens aktieportfölj sköts enligt avtal av Ålandsbanken. Av fondens avkastning utdelas stipendier till omsorgens servicetagare och personal.

May Rotz minnesfond		
Förvaltade medel	31.12.2022	31.12.2021
Aktier, BAB Södragatan 24, bostad 8	79 987,01	79 987,01
Finansiella värdepapper	369 385,97	374 171,63
Resultatregleringar	0,00	0,00
Kassa och bank	79 416,88	84 719,96
Totalt	528 789,86	538 878,60
Finansiella värdepapper	31.12.2022	31.12.2021
Anskaffningsvärde	385 875,42	375 070,73
Marknadsvärde	457 955,19	504 027,36
Bokföringsvärde	369 385,97	374 171,63
Resultaträkning i sammandrag	2022	2021
Verksamhetsintäkter	4 590,00	4 590,00
Verksamhetskostnader	-12 002,07	-4 089,31
Finansiella avgifter	-3 608,10	-2 866,92
Dividender	13 820,73	14 683,41
Övriga finansiella intäkter	35 581,20	65 880,72
Övriga finansiella kostnader	-48 470,50	-8 063,47
Räkenskapsperiodens resultat	-10 088,74	70 134,43

Övrigt förvaltad kapital

Övrigt förvaltad kapital utgörs av medel för eget hushåll enligt Barnskyddslagen (FFS 2007:417).

3.4.15. Långfristigt främmande kapital som förfaller senare än efter 5 år

Förfaller senare än efter 5 år	31.12.2022	31.12.2021
Lån från finansiella institut och försäkringsanstalter	527 280,42	714 473,43
Lån från offentliga samfund	677 568,87	763 329,76
Totalt	1 204 849,29	1 477 803,19

Flera av lånen från offentliga samfund är annuitetslån, varmed amorteringsbeloppet varierar vid varje avbetalningstillfälle. Beräkningen per 31.12 utgår ifrån de uppskattade amorteringarna för det kommande året.

3.4.16. Kortfristig främmande kapital

Kortfristiga räntefria skulder	31.12.2022	31.12.2021
Erhållna förskott		
Ägarkommuner	0,00	0,00
Övriga	0,00	0,00
	0,00	0,00
Leverantörsskulder		
Ägarkommuner	293 651,31	158 461,39
Övriga	1 110 775,02	1 132 896,09
	1 404 426,33	1 291 357,48
Övriga skulder		
Förskottsinnehållning och sjukförsäkringsavgift	260 175,90	238 635,23
Resultatregleringar		
Semesterlöneskuld	2 052 352,73	1 855 079,69
Löneskulder	945 788,18	752 758,22
Kommunandelar	875 800,91	290 887,13
Upplupna räntor	13 526,32	4 078,54
Resultatregleringar, ägarkommuner	56 942,85	866 308,13
Övriga resultatregleringar	120 765,40	173 591,32
	4 065 176,39	3 942 703,03
Totalt	5 729 778,62	5 472 695,74

3.4.17. Ansvarförbindelser och övriga arrangemang utanför balansräkningen

Kreditlimit

Outnyttjade kreditlimiter på förbundets checkräkningskonto uppgick till 425 000 euro per 31.12.2022 (425 000 euro per 31.12.2021).

Återbetalningsansvar gällande mervärdesskatt

Utgifter för nybygge eller ombyggnad av fastigheter	Moms	Momsansvar 2022	Momsansvar 2021
År 2013 färdigställda fastigheter			
Slutförande av nybygge Åkersvängen	2 303,46	0,00	230,35
Grundreparation Godby Dagcenter	2 798,86	0,00	279,89
År 2016 färdigställda fastigheter			
Nybygge Maskrosen	422 009,50	126 602,85	168 803,80
Grundreparation Svedgränd	8 071,31	2 421,39	3 228,52
År 2017 färdigställda fastigheter			
Tillägg Maskrosen	1 884,43	753,77	942,22
År 2018 färdigställda fastigheter			
Grundrenovering Tistelgränd	2 616,12	1 308,06	1 569,67
Grundrenovering Hildas hus	1 838,40	919,20	1 103,04
År 2019 färdigställda fastigheter			
Hildas hus, takrenovering	18 808,28	11 284,97	13 165,80
Åkersvängen, ombyggnad	21 287,12	12 772,27	14 900,99
Blåbärsstigen, renovering våtrum	4 389,41	2 633,64	3 072,58
Tistelgränd, renovering badrum	3 337,48	2 002,49	2 336,23
År 2020 färdigställda fastigheter			
Åkersvängen, parkering	2 437,68	1 706,38	1 950,14
Hildas hus, bubbelbadkar	2 441,33	1 708,93	1 953,06
Tistelgränd, takrenovering	9 337,06	6 535,94	7 469,64
Blåbärsstigen, takrenovering	9 759,40	6 831,58	7 807,52
Blåbärsstigen, badrumsrenovering	5 445,64	3 811,95	4 356,51
År 2021 färdigställda fastigheter			
Tistelgränd, markiser	2 852,37	2 281,90	2 567,13
Blåbärsstigen, dränering/markåtgärder	19 998,64	15 998,91	17 998,78
Smedjegränd, reparation/målning fasad	7 749,38	6 199,51	6 974,44
År 2022 färdigställda fastigheter			
Åkersvängen, förråd	5 090,16	4 581,14	
Tistelgränd, insidesrenovering	9 729,43	8 756,48	
Smedjegränd, staket och grind	5 680,43	5 112,38	
Blåbärsstigen, målning av fasad och carport	6 341,38	5 707,24	
Totalt		229 930,99	260 710,32

Hyresansvar och andra avtalsrättsliga ansvar

Hyresansvar	31.12.2022	31.12.2021
Lokaler		
Andel som ska betalas nästa räkenskapsperiod	571 465,87	526 012,40
Andel som ska betalas senare	989 004,12	188 738,05
	1 560 469,99	714 750,45
Bilar och kopieringsmaskiner		
Andel som ska betalas nästa räkenskapsperiod	31 981,03	36 613,80
Andel som ska betalas senare	14 882,18	44 876,03
	46 863,21	81 489,83
Markområden		
Andel som ska betalas nästa räkenskapsperiod	7 251,63	7 097,04
Andel som ska betalas senare	132 627,66	136 897,28
	139 879,29	143 994,32
Totalt	1 747 212,49	940 234,60

Andra avtalsrättsliga ansvar	31.12.2022	31.12.2021
Lokaler	3 122 825,70	1 911 300,00
Bilar och kopieringsmaskiner	0,00	0,00
Totalt	3 122 825,70	1 911 300,00

Under hyresansvar redovisas de hyror som KST betalar regelbundet för lokaler, markområden, bilar och kopieringsmaskiner, för den tid som hyresavtalet inte kan återkallas. De hyresansvar som träder i kraft efter 31.12 har tagits upp på motsvarande sätt under andra avtalsrättsliga ansvar.

Specialomsorgens klienter hyr bostäder på Havsgatan 12 B (6 st), Köpmansgatan 11 B (8 st), Lotsgatan 6 A (10 st) och Södragatan 18 B (12 st). KST har förbundit sig att betala hyra för dessa lägenheter i de fall dessa saknar hyresgäster. Samtliga lägenheter var uthyrda per 31.12.2022. Sannolikheten för att denna garanti utfaller med väsentligt stora belopp bedöms vara liten.

Rättegångar och tvister

KST har ett fåtal klientärenden där diskussioner pågår med klienternas respektive hemkommuner om huruvida socialvårdslagen eller speciallagstiftning ska tillämpas för att fastställa betalningsansvaret för klienternas vårdkostnader. Per den 31.12.2022 uppgår de tvistiga kostnaderna till drygt 814 000 euro. I enlighet med försiktighetsprincipen har dessa poster kostnadsförts 2022. Av dessa har KST betalat drygt 34 000 euro. Resterande drygt 780 000 euro har tagits upp som en avsättning i balansräkningen per 31.12.2022.

En tvist i ett arbetsrättsligt ärende ligger hos tingsrätten med ersättningsyrkanden om drygt 70 000 euro plus dröjsmålsränta samt advokat- och rättegångskostnader. KST motsätter sig samtliga yrkanden och yrkar att käranden ersätter KST: s rättegångskostnader jämte ränta.

Ett fåtal klienter har besvärat sig till förvaltningsdomstolen över förbundsstyrelsens beslut. Ärendena har ännu inte avgjorts. Med beaktande av den information som finns tillgänglig i nuläget förväntas dock inte utfallet av dessa ha någon väsentlig inverkan på förbundets resultat.

3.4.18. Transaktioner med intressenter

Inga transaktioner som skulle avvika från det sedvanliga har genomförts med kretsen av närstående/intressenter.

3.5. Förteckningar och redogörelser

3.5.1. Förteckning över bokföringsböcker

Balansbok	Inbunden pappersutskrift
Huvudbok	Inbunden pappersutskrift
Dagbok	Pärm
Bokslutsspecifikationer	Pärm

ID-serier och verifikationslag		Startnr
ABILITA LÖN	Abilita lönebokföring	PR220001
ABILITASOC	Betalningar från Abilita Socialvård	AS220001
ANL-JRNL	Anläggningstillgångar journal	A-01
ANL-REDOVJ	Anläggningstillgångar redovisningsjournal	AR-1
ANLÄGGNING	Anläggningstillgångar	ANL-001
BANKBET	Bankbetalningar	1
BOKFÖRING	Banktransaktioner huvudbank	B220001
DIV BANK	Diverse bankkonton	D220001
F-FAKT-B	Försäljningsfakturer	332200001
F-FAKTURA	Försäljningsfakturer	322200001
INK KRED	Kreditfaktura inköp	242200001
INK KRED B	Kreditfaktura inköp	252200001
INKÖP	Inköpsfakturer	222200001
INKÖP-BOKF	Inköpsfakturer	232200001
KREDIT BOK	Kreditfaktura försäljning	352200001
KREDIT FAK	Kreditfaktura försäljning	342200001
MEMORIALER	Memorialverifikat	M220001
REFERENSER	In- och utbetalningar	R1

3.5.2. Redogörelse av förvaring av bokföringsböcker

Förbundets bokslut med tillhörande böcker och material förvaras i brandsäkert arkiv på kansliet på Nygatan eller i slutarkivet på Hamngatan. Förbundsfullmäktiges och förbundsstyrelsens protokoll binds in. Samtliga böcker och material förvaras i minst 10 år.

3.6. Underskrifter

3.6.1. Styrelsens och förbundsdirektörens underskrifter

Årsredovisningen för Kommunernas socialtjänst k.f. innehållande verksamhetsberättelse, resultat- och balansräkning, finansieringsanalys samt budgetutfall undertecknas härmed:

Mariehamn den / 2023

Runar Karlsson
Ordförande

Christian Dreyer

Ida Eklund

Susann Fagerström

Anna Holmström

Roger Jansson

Katarina Dahlman
Förbundsdirektör

3.6.2. Revisorspåteckning

Över utförd granskning har idag avgivits berättelse.

Mariehamn den / 2023

Martin Slotte
Ordförande

Robert Lindfors

Erika Sjölund